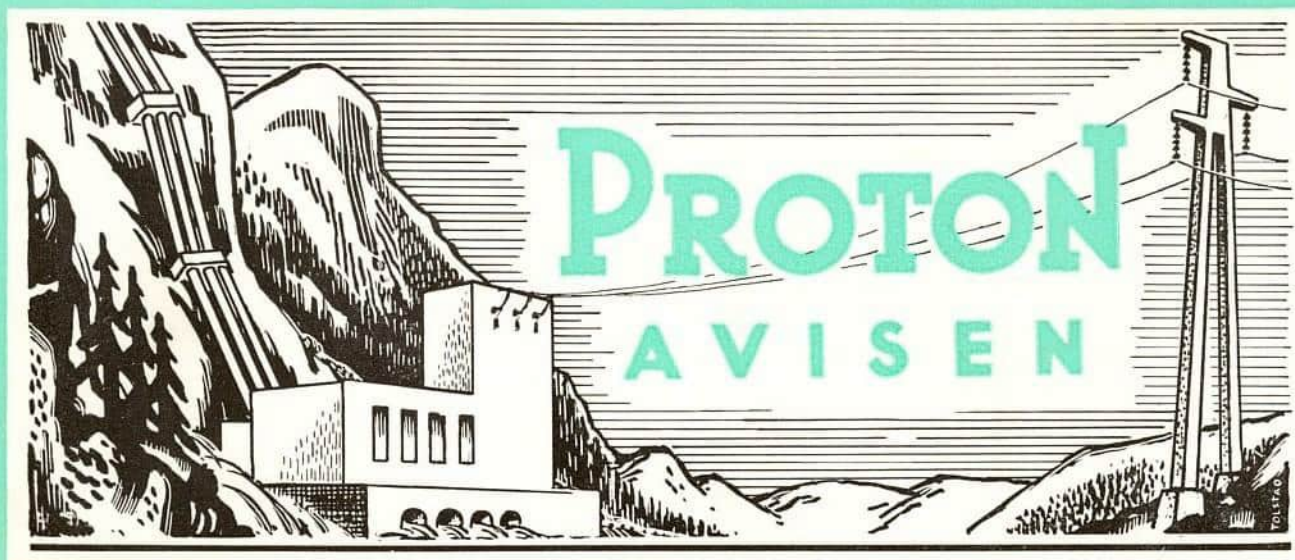
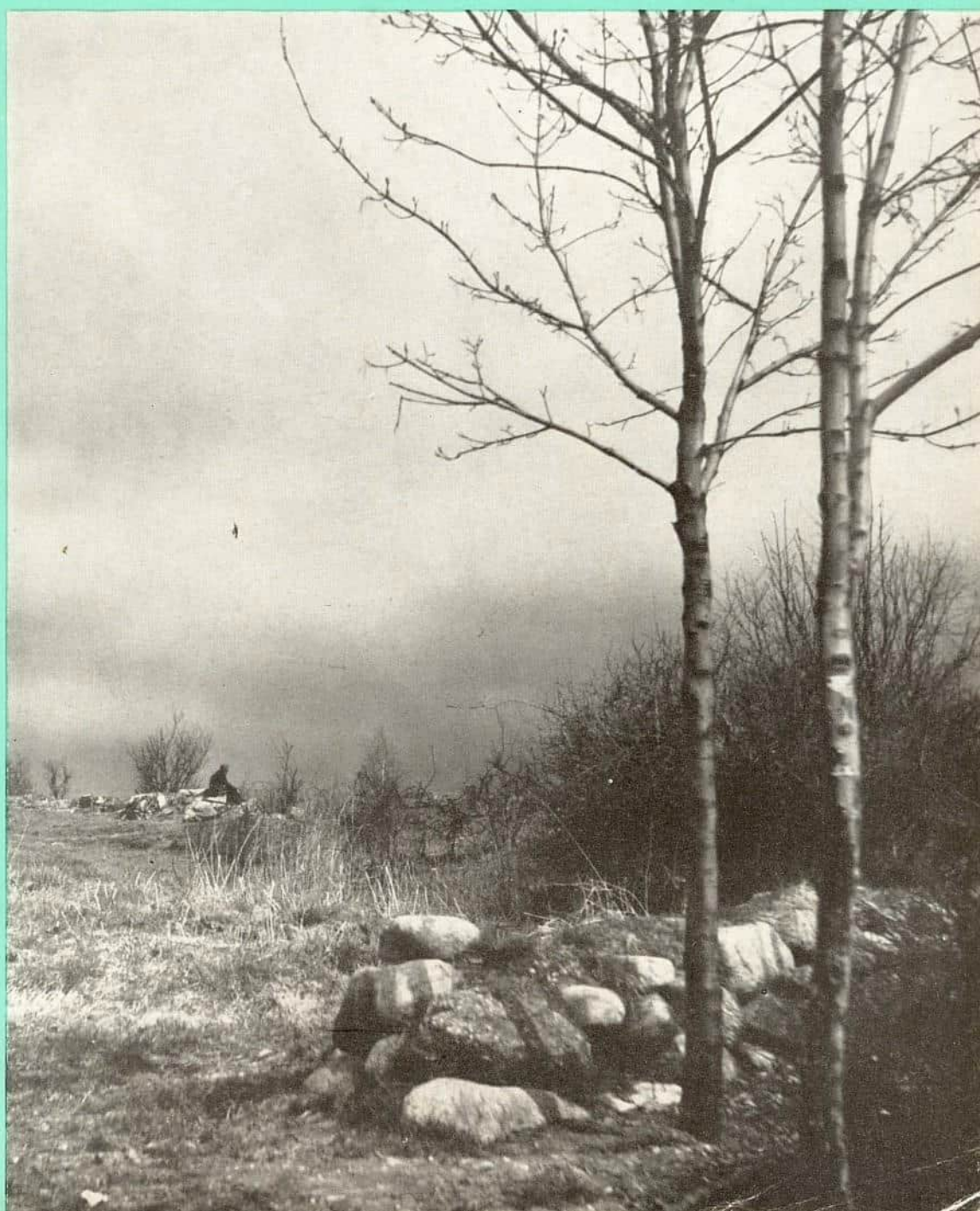

Nr. 3-4
Des. 1957
9. årgang

Sannheter

*Det er ofte de sannheter vi liker minst å høre, som
ville nytte oss mest, om vi erkjente dem.*

Wig.

PROTON

AVISEN

Nr. 3-4 / 9. årgang. * * * Des. 1957.

BEDRIFTSBLAD FOR MEDARBEIDERE
I FIRMAET OG DETS DATTERSELSKAPER

Utgiver: Aksjeselskapet Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.
Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktører: Arne Pran og Per Wigboldm.

Tanker

Tanker er tollfrie, sier et nesten forslitt ordspråk. Det tenkes da på de tankene man holder for seg selv. Men er det alltid riktig å holde tankene sine for seg selv? Jeg tror ikke det! Tvert om! Med våre tanker skal vi forsøke også å inspirere andre, til tanke og til handling.

En leder i en avis — tillat meg å benytte dette nesten høytidelige ord også om innledningsepistlene til Proton-Avisen — skal meddele tanker. Den vil i seg selv være tankevekkende. Hvilke emner man velger, det avhenger av inspirasjon, av lyst og lune. Egentlig hadde jeg i dag lyst til å skrive noe som kunne ha fått overskriften: »Det er ikke min sak!« Men nå like før jul synes jeg ikke riktig det passer. Kanskje er temaet også alt for banalt. De fleste skjønner muligens allerede av overskriften hva jeg har på hjertet. Fristende kunne det også ha vært med en annen tanke, en som kunne ha fått overskriften: »Inspirasjon«. Inspirasjon er nemlig noe vi alle trenger, ikke bare til å skrive. Vi trenger inspirasjon til vårt daglige arbeide. Men i dagliglivets rastløse jag glemmer vi så alt for lett denne kilden, kanskje den aller største kilden til utfoldelse. Et vennlig smil fra en overordnet inspirerer mer til innsats enn tusen formaninger. Men også dette temaet er for selvfølgelig nå oppunder jul, hvor vi allikevel går og hilser så pent på hverandre.

Nei, i dag vil jeg konsentrere mine tanker om Proton-Avisen selv. Når jeg ser tilbake på det året som er gått så har det for meg som redaktør vært en skuffelse. Jeg har ikke fått den støtte, ikke møtt den forståelse jeg hadde ønsket meg. Vanskelighetene har tårnet seg opp, så jeg har måttet gå til det skritt å gi ut et dobbeltnummer, noe som nesten er å sammenligne med en fallitterklæring. Jeg kunne få lyst til å si: »Det nytter ikke!« og så gi opp, men »slik gjør man da ikke!« Jeg vil forsøke en annen medisin.

Verden er ofte bakvendt. Tjener du for lite på en vare eller en tjeneste fordi omsetningen er for liten, så er det slett ikke sagt at det er riktig med en gang å gi opp. Kanskje er den riktige veien å senke prisen og i tillegg til det bruke en større del av din prosentuale bruttofortjeneste til å gjøre varen kjent. Forutsetningen for et slikt skritt er bare at du er overbevist om at det er behov for det du tilbyr. Du må tro på det du vil selge. Jeg tror på Proton Avisen. Jeg tror det er et behov for den, at den har en misjon.

Det kommer inn for få bidrag til avisen. Til nesten alle bedriftsavisser kommer det inn for få bidrag. Det kunne synes særlig nærliggende å gi opp, eller i det minste la det komme ut færre nummer i året. Jeg tror ikke det er den riktige veien. Da tror jeg avisen helt ville bli glemt, og vi ville miste noe som hvis vi bygger det opp i fellesskap, kunne være en naturlig inspirasjonskilde, noe som støtter oss når vi syntes det ikke nytter. Nei, jeg tror løsningen, hvis vi vil ha en bedriftsavis, er å la den komme ut så ofte at den til stadighet er i tankene på hver og en av oss, slik at vi husker på den hver gang vi er med på noe av interesse for avisen.

Det er ikke bare like oppunder jul, snart er det også nyttår, de store forsetters tid. Kunne det tenkes at du blant dine løfter på nyttårsaften tok med en passus om å støtte opp om Proton Avisen? Skulle det være mulig at de herrer avdelingssjefer satte sin ære i å sørge for at alle protonere også utenfor deres avdeling gjennom avisen ble holdt orientert om vesentlige hendelser på deres område? I det hele tatt tror jeg det er overordentlig viktig at vi alle får orientering om det som rører seg innen firmaet vårt. Det er da morsomt å vite hvorledes vi som firma gjør oss gjeldende med leveranser på de forskjellige områder. De færreste av oss vil kunne ha forståelse for de tekniske detaljer, men nettopp der er det spesialistene kan hjelpe oss. Den som behersker et område, vil alltid forstå å fremlegge det på en slik måte at det også blir forståelig for legmann.

Det kan være fristende å avslutte denne tankerekke med enda en liten ting. Jeg får så ofte høre at det er vel og bra det jeg hevder, men livet er nå engang ikke slik. Det kan så være. Men er ikke livet til syvende og sist det vi selv gjør ut av det. Er ikke de fleste skuffelser vokst opp i oss selv, en følge av manglende vilje til å ville forstå, til å ville ta alt i beste mening. La oss aldri glemme at ethvert menneske, overordnet som underordnet, alltid har et ønske: å bli forstått.

Til slutt vil jeg få lov til å ønske alle Proton Avisens lesere

EN GLEDELIG JUL OG GODT NYTT ÅR!

Per Wigboldm.

Alphonse Daudet:

Eventyret om mannen med gullhjernen

Oversatt av P. Wigholm.

Til damen som ber om en morsom historie.

Ved lesningen av Deres brev, madame, følte jeg et slags samvittighetsnag. Jeg var utilfreds med den halvveis sørgelige farge jeg hadde gitt historiene mine, og jeg besluttet meg derfor til i dag å by Dem noe lystig, noe helt løssluppent.

Hvorfor skulle jeg for øvrig være trist? Jeg lever tusen reisetimer borte fra parisertåken, på en solfylt høyde i tamburinenes og muskatvinens land. Rundt omkring meg bare lys og musikk, dvergspettens orkester, meisenes kor, tidlig om morgenen vibenes »korli, korli«, om middagen gresshoppene, så gjeternes fløyter og de vakre brune jentene man hører le på vinbergene . . . Sannelig, stedet er dårlig valgt for dystre tanker, jeg skulle heller sende damene rosenrøde dikt, kurver fulle av galante historier fra denne muntre flekk på jorden.

Dog, nei. Jeg er ennå for nær Paris. Hver dag betenker den meg, selv her under pinjetrærne, med sin dysterhet. Nå mens jeg skriver disse linjene til Dem, mottar jeg meldingen om Charles Barbara's skrekkelige død. Lev vel viber og gresshopper! Mitt hjerte er ikke lenger lystig stemt. Av den grunn, madame, får De i stedet for den vakre, morsomme historien, som jeg hadde satt meg fore å skrive for Dem, et melankolsk eventyr.

Det var engang en mann, han hadde en hjerne av gull: ja, madame, en hjerne av ekte gull. Da han kom til verden, trodde legene at det barnet ville ikke leve lenge, så tungt og for stort var hodets dets. Det levde allikevel opp og vokste til i solskinn som en olivenbusk. Riktignok var det tunge hodet dets stadig ute av balanse. Det var en jammer, hvor det støtte mot alle møblene med hodet når det gikk . . .

Ofte falt det . . . En dag rullet det ned trappene og slo pannen så hardt mot marmortrinnene at det sang i hodet som i en gullbarre. Man trodde det var dødt, men da man løftet det opp, så man bare en liten skramme og to eller tre størknede gulldråper i håret. På den måten fikk foreldrene vite at barnet hadde gullhjerne.

Saken ble hemmeligholdt. Den stakkars lille hadde selv ingen anelse om den. Men fra tid til annen spurte han, hvorfor han ikke kunne få leke med de andre guttene i gaten.

»Man kunne stjele deg, min deilige skatt,« svarte moren . . . Da ble den lille gutten meget redd for å bli stjålet. Uten å si noe vendte han tilbake til sin ensomme lek, og slepte seg fra det ene værelset til det annet.

Først da han var atten år gammel, innviet foreldrene ham i hemmeligheten med den veldige gaven skjebnen hadde utsyrt ham med. Og siden de hadde livnæret og oppdratt ham så lenge, ba de ham, som

en liten godtgjørelse, om litt av gullet hans. Gutten nølte ikke: i samme øyeblikk rev han — hvorledes? på hvilken måte? det forteller ikke eventyret — et stykke massivt gull, et stykke så stort som en hvalnøtt ut av skallen og kastet det stolt i fanget på moren. Men så forlo han foreldrehjemmet, blindet av de veldige rikdommer han hadde i hodet; gal av begjær og beruset av sin makt dro han ut i den vide verden og ødslet sin skatt.

Etter det liv den unge mann førte — han øste pengene ut uten å telle dem — skulle man ha trodd hans hjerne var utømmelig. Med tiden minket den imidlertid, og like meget så man at hans øyne ble mattere, kinnene hulere. Så endelig en morgen etter en vill natt forferdedes den ulykkelige, som var blitt igjen alene blant gildets rester med lysene som holdt på å brenne ut, over det store hull som var revet i gullbarren han. Det var høyeste tid å holde tilbake.

Fra denne dagen begynte han et nytt liv. Mannen med gullhjernen trakk seg tilbake fra verden, ernærte seg ved sine henders arbeid, var mistroisk og engstelig som en gjerrigknark, flyktet fra fristelsene og bestrebt seg på å glemme den uhyre rikdommen som han aldri mer ville røre . . . Men ulykkeligvis hadde en venn fulgt ham i ensomheten, og denne vennen kjente hemmeligheten hans.

En natt ble den stakkars mannen revet ut av søvnen av en skrekkelig smerte i hodet. Han satte seg forferdet opp og så i måneskinnet vennen som hadde grepet flukten mens han holdt noe skjult under kapen sin . . . Atter et stykke av hjernen hans som var blitt tatt fra ham.

Noen tid senere forelsket mannen med gullhjernen seg, og denne gangen var det ute med ham . . . Han elsket med hele sin sjel en liten blond kvinne, som sikkert også elsket ham, men ennå mer smykkene, de hvite fjærene og de nydelige gullbillefargede kvastene som slo mot støvlettene når hun gikk. I hendene på denne bedårende skapningen — halvt fugl, halvt dukke — smeltet gullstykkene så det var en fryd! Hun spilte på alle luner, og han kunne aldri si nei. Av angst for å bedrøve henne hemmeligholdt han den sørgelige hemmelighet med formuen hans.

»Vi er altså meget rike?« spurte hun.

Den stakkars mannen svarte: »Ja, meget rike!« Og han smilte kjærlig til den lille blå fuglen som i all uskyldighet hakkete hjernen ut av skallen på ham. Mange ganger ble han grepet av angst, og han fikk lyst til å spare.

Men den lille fruens danset mot ham og spurte: »Kjæreste, du som er så rik, kjøp noe riktig dyrt til meg! . . .« Og han kjøpte noe riktig dyrt til henne.

Slik gikk det omtrent to år. Så en morgen døde den lille kvinnen . . . som en fugl . . . man visste ikke hvorfor. Det bar mot enden med skatten. Men det han hadde igjen, sørget enkemannen for en vakker begravelse for sin kjære døde. Ringing med klokker, tunge sortdraperte vogner, hester med fjærbusker, sølvtråer i fløyelsduken, ikke noe var vakkert nok for ham. Hva brydde han seg nå om gullet? . . . Han ga det til kirken, til bærerne, til kvinnene som solgte evighetsblomster. Han ga uten å prutte . . . Og da han skred fra kirkegården, hadde han nesten ingen ting igjen av den vidunderlige hjernen. Knappt noen korn langs veggene av skallen.

Tunnellbelysning i Arendal

Den 17 juni ble den nye tunnelen mellom Torvet og Barbu åpnet i Arendal. Den løper i en bue under Heia og er beregnet på både gående og kjørende. Proton har ved siv.ing. Hay beregnet et helt moderne belysningsanlegg til tunnelen. Det er tatt særlig hensyn til den blandede trafikken, og lagt stor vekt på rimelige overgangssoner ved begge munningene. Om dagen er det meget viktig at kontrasten ikke blir for stor hverken når en kjører inn i eller når en kjører ut av tunnelen. Om natten blir lysanlegget tilpasset gatelyset med en vesentlig lavere gjennomsnittlig be-

lysningsstyrke i tunnelen. Omkoblingen mellom de to reguleringstrinn styres av en fotocelle. Alt i alt er det montert 150 Siemens gatelysarmaturer for to henholdsvis tre 65 W lysrør, tilsammen 332 lysrør i tunnelen. I sin tale ved åpningen kom distriktssjef Ravndal med mange rosende ord: Arendal har fått et stykke praktisk kunstverk som menneskelig snille har frembragt. Jeg vil anbefale dere å gå en tur gjennom tunnelen for å se nærmere på den. Gå langsomt og legg merke til de praktfulle tegningene i taket og se hvor praktfullt lysanlegget er.

Wig.

Nå så man ham med forvirret mine, med hendene fremstrakt tumle som drukken gjennom smugene. Om aftenen på den tiden da de fine butikkene blir belyst, sto han foran et utstillingsvindu, bak hvilket et berg av stoffer, kniplinger og bånd glitret og glinset. Han stirret på to støvletter i blå fløyel kantet med svanedun. »Jeg kjenner en som disse støvlettene ville være til stor glede,« sa han smilende fremfor seg. Han hadde allerede glemte, at hans lille frue var død, og han trådte inn i butikken for å kjøpe støvlettene.

Langt bak i butikken hørte ekspeditrisen et fryktelig skrik. Hun styrtet til og vek av skrekk tilbake, idet hun så mannen som lente seg mot disken og så på

henne idiotisk og full av smerte. I den ene hånden holdt han støvletene av blå fløyel kantet med svanedun. Den andre hånden holdt han blodig imot henne med gullspon under neglene.

Dette er, madame, eventyret om mannen med gullhjernen. Tross den fantastiske kledningen er dette eventyret sant fra ende til annen.

Det finnes i verden ulykkelige mennesker som er fordømt til å leve av sin hjerne, og som betaler selv de minste ting i livet med blankt fint gull, med dens marg og substans. Det er for dem en smerte som gjentar seg daglig; og så når de er trette av lidelsene . . .

SIEMENS DYNAMOWERK

i Berlin

Fra Odd Brustad, som i år har oppholdt seg som informant hos Siemens, har vi mottatt denne greie beretningen fra Dynamowerk.

Red.

Første gang en stikker nesen innenfor portene til Siemens Dynamowerk i Berlin, blir en slått av hvor greitt alt er lagt opp på forhånd. Har en derimot vært her nede en tid, finner en det nærmest som en selvfølge. Det må være slik skal alt gå greitt og knirkefritt unna og de fastsatte terminer overholdes.

Selve Dynamowerk består av fire store haller, hver hall er ca. 200 m lang og 50 m bred og i tre etasjer. Dertil kommer det såkalte flatbygget i bare en etasje, men til gjengjeld dekker det et areal på 35 000 m². Dette er i hver ende bygget opp i en høyde av fem etasjer. I disse tilbyggene holder de fleste av ingeniørene og teknikerne som sorterer under Dynamowerk til. I tillegg hertil kommer eget støperi, fabrikk for gass- og surstoff, snekkeri, lagerbygninger og en mengde andre spesialbygninger.

Før vi begir oss på en liten rundtur i dette komplekset skal vi kort se på hva som lages her nede. Etter navnet å dømme skulle det jo være bare dynamoer, men det er nok langt fra tilfelle.

I tillegg til generatorene kommer større likestrømsmotorer — de fleste av disse til drift av valseverk og bergheiser — videre omformere i alle størrelser og former, store vekselstrømsmotorer og ikke å forglemme de forskjellige motorer og generatorer for skip, jernbane og sporveier. Her er også en spesialavdeling for bygning av kondensatorer og drosselspoler, utstyr som i dag stadig mer og mer blir nødvendig for drift av elektriske anlegg.

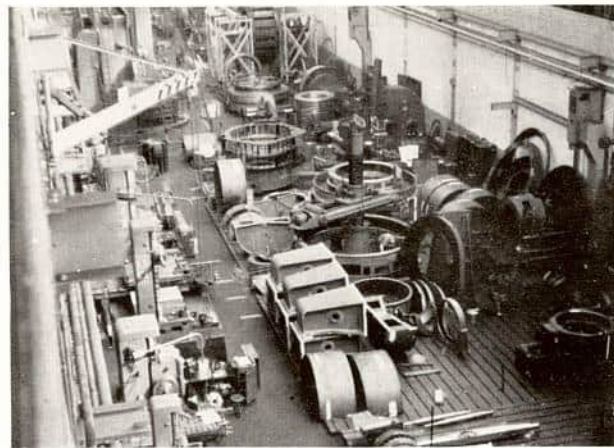
Tar vi så en liten rundtur i denne enorme fabriken, oppdager vi fort at til tross for at Dynamowerk feiret sitt 50 års jubileum i år, er vi kommet inn i en helt moderne bedrift med praktisk talt helt nye ma-

skiner. Dette henger sammen med den fryktelige raseringen av Berlin Siemensstadt og da spesielt Dynamowerk under krigen, og sist men ikke minst, »våre venner i øst«, russernes opptreden i 1945. Ca. 40 % av fabrikkene var totalt og ca. 35 % var mer eller mindre rasert da krigen sluttet i 1945. Så kom russerne og demonterte og tok med seg alt av både ferdige og uferdige maskiner, verktøy og annet utstyr som var igjen. Ja, det sies at det ikke var så meget som en skiftenøkkel igjen etter dem. Men takket være en kolossal økonomisk og materiell støtte fra USA og et enormt pågangsmot hos tyskerne selv er fabrikkene i dag gjenoppbygd og skal også være en av de mest moderne i sitt slag.

Hvor vi enn kommer her, vrir det av folk, ja en kunne nesten fristes til å sammenligne med en maurtue. Det er da også ca. 4500 arbeidere fordelt på tre skift, som til stadighet er fullt beskjeftiget. I de fire største hallene, hvor jeg for øvrig for det meste holdt til, blir de største maskinene sammenbygd. Det foregår virkelig arbeid av dimensjoner. Hvor en enn snur og vender seg står eller ligger det maskingods av enorme størrelser og mengder. Midt oppe i alt dette rotet, ja, for sant å si så ser det ved første øyekast nokså rotet ut — men jeg kan hilse og si at det er system i sakene, har man så de forskjellige verktøymaskinene: dreiebenker, boremaskiner, freser og ellers alt som tenkes kan. De er ikke små disse verktøymaskinene heller. Ta for eksempel en dreiebank for dreining av akslinger og polhjul, den har en lengde på 21 m, er 4,5 m høy og kan bearbeide arbeidsstykker på opptil 150 tonn med diameter inntil 4,2 m. Videre et par karuselldreiebenker med diametere på 6,5 m og med opp til fire skjær som kan arbeide samtidig. Disse og flere andre av de store maskinene betjenes da også hver av et lag på 2—3 mann. For øvrig er problemet med bearbeiding av større ting løst på en enkel måte: I stedet for å flytte arbeidsstykket til maskinen, flytter man maskinen til

Dreiebank opptil 150 tonn.

Fra en av montasjehallene.

arbeidsstykket. Det er jo tross alt lettere å flytte for eksempel en verktøymaskin på 5—6 tonn i stedet for et statorhus på 30 tonn. Det er derfor ikke noe rart om en klatrer opp og kikker ned i et større statorhus at en da får se både en søyleboremaskin og en høvel i arbeide der inne. For at denne metoden skal kunne gjennomføres er det over store felter på gulvet lagt ned kraftige jernbjelker som er nøyaktig opprettet.

Her ved Dynamowerk blir det overveiende antall av større maskiner i dag sveiset sammen av solide jernplater. Disse blir først bearbeidet i et eget tilskjæreri og sveiseri hvor også selve oppbygningen av statorhuset og sammensveisningen av bunnrammene foregår. Deretter kommer statoren inn i en av de fire store hallene og blir her høvlet, dreiet og bearbeidet etter alle kunstens regler. Videre går den så over til blikkpakkeriet og blir her utstyrt med det nødvendige statorblikket som på forhånd er stanset ut i et eget stanseri som holder til i flatbygningen. Arbeidet i blikkpakkeriet er forresten noe av det mest nøyaktige som blir utført, og krever således meget dyktige og pålitelige fagfolk. Disse er da også etter forholdene her nede, meget godt betalt.

Det ferdigpakkede statorhuset går så videre til vikleriet, som er den største avdelingen og legger beslag på den største av de fire hallene. Der blir spolene lagt inn. De er ferdiglagte på forhånd. Hver eneste spole eller vikling er nøyaktig undersøkt og spenningsprøvet på forhånd i et eget høyspentlaboratorium.

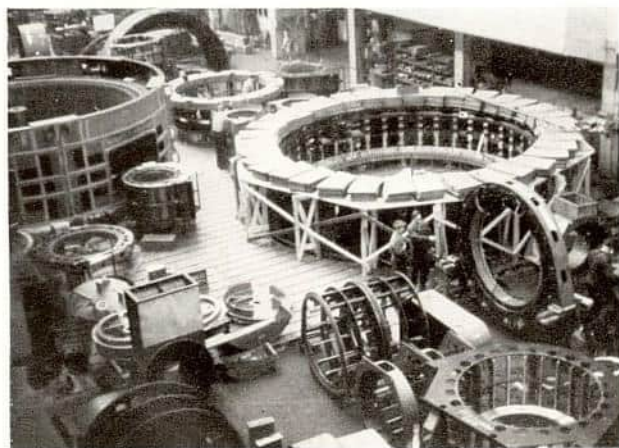
Parallelt med arbeidene med statorhuset og viklingene foregår bearbeidelsen av grunnrammen og lagerbukkene, hvis det er en horisontalmaskin, eller armstjernene og de forskjellige lagersegmentene hvis det er en vertikalmaskin. Samtidig er også polhjulet eller ankeret under arbeid. Det blir forsynt med poler eller viklinger samtidig som også akslingen og diverse annet utstyr som sleperinger og bærehode kommer på plass. I tillegg til disse hoveddelene kommer så tusen andre ting: magnetiseringsmaskiner, pendelgenerator, rørsystemer for oljekjøling, avdekningsplater, for bare å nevne noen av de største detaljene.

Til slutt går alt sammen over til prøvefeltet. Der blir de fleste maskiner komplett montert og nøye prøvet både elektrisk og mekanisk. Den minste feil som eventuelt måtte oppstå, noe som er sjelden, blir straks rettet og nye prøver foretatt. Tyskerne er jo

kjent for sitt nøyaktige arbeid. Her ved Dynamowerk er det da heller ingen unntagelse. Således blir hver eneste del som forlater en maskin eller en avdeling, nøyaktig kontrollert og prøvet. For å kunne gjennomføre en slik kontroll trenges det en kolossal stab av flinke fagarbeidere. Her er da også hele 10 % av de ansatte arbeidere revisorer eller kontrollører. Når alt er prøvet og funnet i orden, blir så maskinen igjen demontert, og hver del nøyaktig merket, slik at sammenbygningen på montasjestedet kan gå så greitt som mulig. Viklingene får et ekstra lag med lakk, og likeledes får alt jern et siste strøk med den kjente grå Siemens-fargen. For øvrig har malerne fulgt maskinen som grå skygger helt fra de første platene ble sveiset sammen. Endelig går så de forskjellige delene til forsendelsesavdelingen, hvor alle blanke deler får et strøk med et rustbeskyttende middel, og så blir alt sammen omhyggelig pakket og sendt til bestemmelsesstedet.

Over hodene på oss svever til stadighet større og mindre ting, hengende i solide krankroker. I hver av montasjehallene er der nemlig ikke mindre enn fem større kraner med fire solide krokar i hver. De to største kranene i hver hall løfter hver 100 tonn, og de kan kobles sammen slik at de løfter det dobbelte. De øvrige har løfteevne på opp til 25 tonn. På vår vandring gjennom de fire montasjehallene støter vi på maskindeler merket med navn fra alle verdens kanter. Ta for eksempel navn som Brasil, Calcutta, Vera Cruz, Chile og ikke å forglemme alle maskinene fra Sverige, Finland og Norge med navn som Edefors, Putarukoski, Gjuva, Tinnelven og Skottfoss for å nevne noen i farten. Ja, det er nesten som om en er på jordomseiling, når en går omkring og ser på alle de forskjellige navnene og adressene. Hvor mange maskiner som samtidig er under arbeid er vanskelig å si, men at det blir et tresifret tall er det nok ikke tvil om.

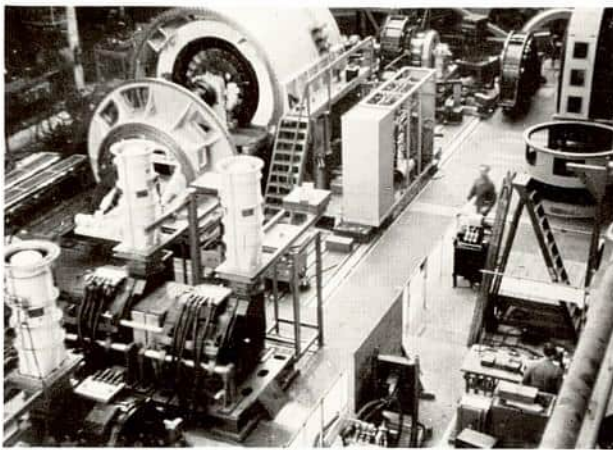
Berlin er i seg selv en interessant by; den ligger jo nærmest som en øy midt i »Det røde hav«, strengt bevoktet på alle kanter. Er en, om jeg så skal si så »heldig« som jeg, at en har reist landeveien gjennom den russiske sone, eller »Deutsche Demokratische Republik« — DDR, som det så fint heter, blir en nok sittende igjen med et inntrykk som en ikke glemmer så fort. Det vrirler av uniformerte over alt, og hvor man enn snur og vender seg, ser man bare elendig-

Fra blikkpakkeriet.

Fra vikleriet.

Fra prøvefeltet.

het. Over alt i de grå husene er skitne og dårlige gardiner trukket tett for, og en slik ting som blomster i vinduene har jeg ennå ikke sett der borte.

I selve Øst-Berlin er det en del bedre. Der har russerne blant annet bygget opp en av hovedgatene som var verst herjet av krigen, i typisk Moskva-stil. Gaten har da også fått navnet »Stalin Allé«. Hva den tidligere så berømte »Unter den Linden« angår, så er den et sørgelig skue. Før krigen var jo den hovedgaten her nede, med de mange statuene, teatrene og konsertsalene og ikke å forglemme de flotte restaurantene. I dag er det faktisk bare en restaurant der, og kulturminnesmerker må en nok lete lenge etter for å finne. Her i Vest-Berlin er det selvsagt også ennå mye som ikke er gjenoppbygd. En kan jo selv tenke seg hva det vil si når ca. 80 % av en by med et innbyggertall på nærmere 4,5 millioner var lagt i ruiner. Det utgjorde ca. 24 % av den samlede ødeleggelse i hele Tyskland.

Berlin har nok dessverre mistet mye av sitt ry som kultursentrum på grunn av at de fleste av alle de flotte teatrene, konsertsalene og de enorme mengder med skulpturer som fantes her før krigen, hovedsakelig ligger i den russiske sektor og ligner mest noen store steinhauger. Men det bygges enormt her i vest, så om ikke mange år vil nok Berlin igjen være gjenoppbygd, og da som en av de mest moderne byer i verden.

Odd Brustad.

En anekdote

Anekdoter fortelles det utallige om de aller fleste kjente menn. Også vår egen Ola-Normann: Trygve Lie har som generalsekretær i De forente nasjoner ikke unngått den skjebnen. Her er en av de historier som verserer fra den tiden han var ved FN. En dag ble han spurt hva en komité innebar. Hans slagferdige svar skal ha vært: En komité er en samling betydelige menn, som hver for seg ikke formår å utrette det aller minste og som så kommer sammen for etter inngående rådslagninger å fastslå at de heller ikke sammen makter å utrette noe.

Brann!

Det brente på Grand. Jeg forsøkte å bruke det som en vekker. Dere likte det ikke. Ingen liker når det brenner. Ingen liker heller å lese mindre behagelige sannheter. Jeg har fått høre det! En leser mannen seg opp til å sende meg avisen i retur: Den var ikke hyggelig lenger! En annen svinget seg til de høyder å sende meg et anonymt brev, hva han nå enn ville oppnå med det. Jeg skriver kanskje ikke slik dere liker det, men jeg skriver ikke anonymt. Og skal jeg fortelle dere noe rart? Egentlig liker jeg heller ikke selv å være ubehagelig. Tvert om, jeg ville gjerne være hyggelig, skrive hyggelig. Det er sikkert meget mer inspirerende både for den som skriver og for de som leser det. Men det jeg skriver blir det jeg har på hjertet. Enten du tror det eller ei, så mener jeg noe med det jeg skriver. Det har en hensikt.

Det var ikke nok med en brann på Grand. Skjebnen ville det skulle brenne to ganger. Jeg vil ikke bare appellere to ganger til deg. Jeg vil appellere så ofte jeg får anledning. Kanskje kommer den dagen da du vil forstå at jeg vil noe mer enn å skjenne. Jeg vil samarbeide. Det er ikke nok å ville støtte avisen. Noen må også gjøre det.

Jeg øyner håp. Etter min mening er Odd Brustads beretning fra Dynamowerk ypperlig stoff for avisen vår. Et innledende oppsett om bedriftsutvalget og tenk, også noen rader om forslagsordningen er inngått. Kanskje litt tørt stoff, men det ville nok bli friskere, hvis det lyktes å få med mer aktuelle ting. I alle tilfelle en begynnelse er en begynnelse.

Slik er det med å skrive også. En må ganske enkelt begynne. Fra tid til annen hører jeg påstanden: Men jeg kan ikke skrive. Det kan så være. Men et er sikkert: Det går an å lære. Det er ikke høyeste stilkunst som forlanges, bare litt skrivning til husbruk. Det viktigste en bør merke seg er bare å velge mest mulig levende uttrykk. Kommer ditt bidrag sammen med Jansens til neste nummer?

Wig.

Helst ser jeg at manuskriptene er maskinskrevet, og da med gjennomsnittlig 60 anslag pr. linje, men for de bidragsytere som ikke skulle ha anledning til å få manuskriptene sine maskinskrevet, skal jeg gjerne sørge for avskrift. Glem ikke at avisen blir mer levende med gode illustrasjoner. Frist for bidrag til neste nummer 25 januar 1958.

SIEMENS-ELECTROGERÄTE AG

Den 1 oktober opptok det nydannede selskap innen Siemenskonsernet — Siemens-Electrogeräte AG — sin virksomhet. I den anledning bringer vi en oversettelse av spissartikkelen fra »Der Anschluss« nummer 9 i år (noe forkortet):

En plan som allerede i lang tid har vært pleiet av firmaledelsen, nemlig å samle omsetningen av vanlige forbrukerapparater fra Siemens & Halske AG og Siemens-Schuckertwerke AG i et eget selskap er blitt til virkelighet. Den 1 oktober opptok Siemens-Electrogeräte AG som ble dannet 1 juni i år, sin virksomhet. Ledelsen av selskapet er sammen med de sentrale hovedavdelinger samlet i det nye administrasjonsbygget i München, Oskar-von-Milling-Ring 18.

Da for 110 år siden »Telegraphen-Bauanstalt von Siemens & Halske« ble grunnlagt, var hovedbeskjeftigelsen utnyttelse av elektroteknikken på svakstrømsområdet. Den første store bestillingen var bygningen av telegraflinjen fra Berlin til Frankfurt a. M. i 1848. Sterkstrømsteknikkens fødsel fulgte først etter oppfinnelsen av dynamomaskinen ved Werner Siemens i 1866. I nitti-årene kom så sterkstrømsteknikken til full utfoldelse. Sammenslutningen med »Elektrizitäts-Aktiengesellschaft vorm. Schuckert & Co., Nürnberg« i 1903 gjorde det naturlig å skille de to områdene sterkstrøm og svakstrøm, idet en tok hensyn til den helt forskjellige produksjon og de den gang helt forskjellige kundekretser. Således beholdt Siemens & Halske AG produksjonen og omsetningen for telefon og telegraf samt måleinstrumenter, mens Siemens-Schuckertwerke AG overtok hele sterkstrømsområdet. Når så senere nye områder kom til innen elektroteknikken, var det helt naturlig at Siemens & Halske AG overtok alt i forbindelse med radio, mens Siemens-Schuckertwerke AG overtok produksjonen og omsetningen av husholdningsapparatene.

Allerede før krigen var forretningen med disse apparatene, forbrukergruppen, bemerkelsesverdig, men i årene etter pengesaningene har den vunnet ennå vesentlig i betydning. Til radioene kom fjernsyn og lydapparater; husholdningsapparatene har utviklet seg fra opprinnelsen: støvsugerne og småapparaterne, over komfyrene, varmtvannsbeholdere, kjøleskapene, vaskemaskinene, kjøkkenmotorene osv. til et stort spesialområde, som i dag uten å regne med avartene i størrelse og utførelse, omfatter omkring 30 apparatgrupper. Hos Siemens-Schuckertwerke AG ble i siste år produsert 50 forskjellige typer av husholdningsapparater.

Allerede meget tidlig, nemlig i nitti-årene ble det for Siemens bygget opp en salgsorganisasjon både innenlands og utenlands. Gjennom årene er salgsorganisasjonen blitt stadig videre utbygget og finere forgrenet. I dag dekker den hele Vest-Tyskland og nesten alle verdens land med et nett av salgskontorer, for på den måten å opprettholde en så stedlig kontakt som mulig med avtagerne. Siemens er representert i 62 land på jorden; i Vest-Tyskland er det for tiden 13 avdelingskontorer, 23 tekniske kontorer og 97 ingeniørkontorer, salgs- og stedslagere. Markedssammensetningen har i den siste tid undergått en vesentlig forandring:

75 % av alle kjøpere på det tyske marked er arbeidere og funksjonærer med en inntekt som er øket med en tredjedel i løpet av de siste tre år. Levestandarden er altså steget ganske vesentlig og muliggjør i dag i brede skikt av folket anskaffelse av elektriske husholdningsapparater av enhver art. Til tross for det ligger metningen av det tyske marked med husholdningsapparater langt tilbake sammenlignet med USA, eksempelvis for kjøleskap 15 % mot 96 %, vaskemaskiner 16 % : 87 %, barbermaskiner 17 % : 50 %. Bare med radioapparater og strykejern har vi praktisk talt samme markedsdekning som USA med 90 til 95 %. Men nettopp disse to områdene er eksempler på at til tross for den store metningen er en løpende stor omsetning mulig. Et mettet marked med dets store behov for utbygning og de løpende nyanskaffelser sikrer en særlig god avsetningsmulighet. Ut fra begge synspunkter kan vi altså si: Vi har ennå de virkelig store forretninger med husholdningsapparater, radio- og fjernsynsmottagere foran oss.

Derfor tror vi, at planen vi har pleiet så lenge, å samle forbrukeromsetningen fra Siemens & Halske AG og Siemens-Schuckertwerke AG i et selskap er blitt virkeliggjort på det rette tidspunkt; vi kommer til ennå bedre å kunne møte våre kunders ønsker og behov og til å forsterke vårt firmas bidrag til det tekniske fremskritt. Dannelsen av Siemens-Electrogeräte AG betyr en merkesten i konsernet Siemens historie. Det nye selskap fabrikkerer og omsetter radiomottagere, lyd- og fjernsynsapparater; husholdningsapparater som støvsugere, komfyrer, varmtvannsbeholdere, strykemaskiner, vifter, barbermaskiner, kjøkkenmotorer osv.; dessuten omsettes grammofonplater fra produksjonen til Deutschen Grammophon Gesellschaft mbH.

Områdene installasjonsmateriell, belysning, glødelamper, målere osv. forblir hos Siemens-Schuckertwerke AG, mens Siemens & Halske AG beholder antenner og komponenter. I våre avdelingskontorer og forretningskontorer arbeider nå ved siden av Siemens & Halske AG og Siemens-Schuckertwerke AG — forenet i samme firma — også Siemens-Electrogeräte AG.

Apparatene fra det nye selskapet Siemens-Electrogeräte AG har selvsagt som hittil Siemensstegnet, bare med den endring at over ordet Siemens nå står signaturen »SE«.

Ikke oppdaget

De fleste har vel hørt historien om de to løvene som rømte fra sirkus, men da den nå har fått fornyet aktualitet gjengir vi den her:

Etter at løvene var rømt skilte de lag, men en måned senere traff de tilfeldig på hverandre i en bakgate i Erlangen, den ene mager og elendig, den andre velnæret og fornøyd. »Hvorledes har du hatt det?« spurte den tykke den magre. »Elendig! Tidene er dårlige!« sukket den tynne. »Men hvor har du vært, som ser så godt ut?« »Å, jeg? Jeg har streift rundt i sentraladministrasjonene til Siemens. Hver dag har jeg satt til livs en direktør, men ennå er det ingen som har merket noe!«

Bedriftsutvalget.

Der ble i 1945 — fornyet i 1950 — truffet en avtale mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om opprettelse av produksjonsutvalg for bedrifter med et visst antall arbeidstagere. Avtalen omfattet imidlertid ikke bygge- og anleggsvirksomheten og berørte forsåvidt ikke vårt firma. Firmaets ledelse mente imidlertid at det kunne være av betydning å etablere en lignende ordning og derfor ble der i desember 1953 dannet et bedriftsutvalg. Bedriftsutvalgets formål og arbeidsområde ble tilpasset statuttene for et produksjonsutvalg. Nedenfor gjengis utdrag av den ovenfor nevnte avtale mellom Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen av 1950 angående produksjonsutvalgets arbeidsområde og oppgave:

Utvalget skal være et rådgivende og opplysende organ som er dannet ut fra ønske om å fremme trivsel og arbeidsglede gjennom samarbeid og samhörighet i bedriften og å nyttiggjøre de ansattes erfaringer og innsikt til å øke effektiviteten, nedsette driftsomkostningene og bedre konkurranseevnen til beste for bedriften og de ansatte.

Utvalget skal ta seg av følgende saker:

a. Orienterende og fortrolige meddelelser fra bedrifts ledelsen om bedriftens økonomiske forhold og stilling innenfor bransjen, samt om forhold som er av betydning for produksjonsvilkårene og avsetningsmulighetene. Slik meddelelse skal gis en gang i kvartalet.

Regnskapsmessige opplysninger gis i denne forbindelse i samme omfang som normalt gis aksjonærene gjennom det på et selskaps årlige generalforsamling fremlagte regnskap.

En gang om året — eller så ofte bedriftsledelsen finner det nødvendig — skal bedriftsutvalget få en redegjørelse om bedriftens virksomhet og de planer som foreligger med hensyn til driften i den nærmeste fremtid.

b. Orienterende og fortrolige drøftelser av driftsteknisk art, herunder større endringer i produksjonsmetodene og produktenes kvalitet. Utvalget skal arbeide for å oppnå effektiv produksjon og for en sunn og riktig rasjonalisering. Gjennom opplysningsarbeid skal det skape forståelse for den store samfundsmessige og bedriftsmessige betydning av dette.

c. Forslag og tiltak som tar sikte på å øke arbeidernes og funksjonærenes sikkerhet og helse, skape best mulig kontor- og arbeidsforhold, samt forslag om å bedre verne- og helseiltakene innen arbeidervernlovens ramme. Utvalget skal påse at lovens påbud blir etterlevet av alle parter.

d. Sosiale velferdstiltak.

e. Spørsmål om yrkesopplæring for dem som er ansatt i bedriften, herunder rettleiing av nye arbeidere og funksjonærer. Bedriftsledelsen skal gi bedriftsutvalget underretning om bedriftens avgjørelser i saker som utvalget har gitt uttalelse om. Når saker som er nevnt under bokstavene a og b i denne paragraf blir tatt opp til behandling, skal opplysninger som blir gitt av bedriften holdes absolutt hemmelig i den utstrekning bedriftsledelsen krever det.

Det heter videre at utvalget ikke skal behandle lønns- eller arbeidstvistspørsmål eller tvister om fortolkning når det gjelder tariffavtaler eller arbeidsavtaler.

Bedriftsutvalget er på samme måte som forutsatt for et produksjonsutvalg sammensatt med like antall medlemmer fra arbeidstagerne og bedriftsledelsen, og representerer altså følgende grupper:

- a) Den ansvarlige bedriftsledelse.
- b) De tekniske — og merkantile funksjonærer.
- c) Arbeiderne.

Hos oss er bedriftsutvalget sammensatt av representanter fra montørene, magnetofonfabrikken og verkstedene, lagerpersonalet og enten en teknisk eller merkantil funksjonær. For hvert medlem velges der en varamann. Bedriftsledelsen velger selv sine representanter. For funksjonærenes vedkommende gjelder den regel at hvis det tekniske personale har representanten skal varamannen velges blant merkantile, eller omvendt. Funksjonstiden for medlemmene er 2 år.

Bedriftsutvalget ledes av en formann og en sekretær, som velges for 1 år av gangen. Hvis intet annet blir omforenet, er det forutsetningen at bedriftsledelsens representanter skal besette den ene av plassene og arbeidstagerne representanter den annen, og at der annet hvert år skal veksles mellom disse to verv. Hvis altså bedriftsledelsen har formannen, skal sekretæren velges blant arbeidstagerne, eller omvendt.

Bedriftsutvalget holder ordinære møter så ofte som formannen og sekretæren finner det påkrevet. Det blir satt opp en sakliste før hvert møte; denne tilstilles medlemmene 3 dager før møtet holdes. Forslag til saker som utvalgets medlemmer ønsker behandlet, må oversendes sekretæren så tidlig at de kommer med på saklisten.

Utvalget skal gjøre resultatet av sitt arbeide kjent for sine interesserte parter på en slik måte at det bidrar til å øke interessen for utvalgets arbeide. Da det kan være forbundet med visse vanskeligheter for medlemmene av utvalget å rekke alle dem som burde underrettes, vil vi nedenfor gi en kort orientering om de saker som hittil har vært behandlet, og vil overveie om det kan finnes en passende form for i fremtiden i Proton Avisen å gi samtlige interesserte et kortfattet referat.

Ved hvert møte har der fra bedriftsledelsens side vært gitt en økonomisk oversikt over foregående periode samt regnskapsmessige forklaringer av forskjellig art. Firmaets terminrapport er blitt referert og gjerne litt opplysninger om den kommende periodes virksomhet.

Forslagsordningen har vært behandlet på flere møter inntil man kom frem til den ordning som gjelder i dag.

Ved forestående forandringer i firmaets organisasjon eller ombygginger av dets lokaler, har det vært gitt en orientering om dette.

Det er fattet beslutning om opprettelse av et produksjonsutvalg for magnetofonfabrikken og at dette skal være underordnet bedriftsutvalget, slik at rapporter derfra skal refereres i bedriftsutvalget.

Man er kommet frem til en husmorvikar-ordning for hele firmaet, etter at dette spørsmål ble behandlet på et par møter.

Forslag om en egen bedriftstannlege har vært oppe, men etter grundige undersøkelser, har det vist seg at det ikke er mulig å finne en brukbar løsning.

Utvalget har hittil bestått av 3 medlemmer fra bedriftsledelsen og 3 fra arbeidere og funksjonærer. Etter det siste møtet, som ble holdt den 29 april d. å., ble det besluttet å utvide utvalget med 2 representanter.

Det føres en egen protokoll over utvalgets rådslagninger og denne sendes bedriftsledelsen, medlemmene av bedriftsutvalget samt Tillitsmannsutvalgets formann.

D. W.

FORSLAGSORDNING

Som nytt medlem i »Bedømmelsesutvalget for forslagsordningen« vil jeg på anmodning gi en kort meddelelse om hvordan det hittil er gått med forslagsordningen.

Som bekjent ble trykte retningslinjer for hvordan man skal gå frem ved innsendelse og den videre behandling av forslagene utlevert samtlige ansatte i firmaet da ordningen ble innført.

Fra forslagsordningen ble startet i slutten av 1954 var der pr. 15.7.57 innkommet i alt 39 forslag, hvorav 21 er blitt premiært fra kr. 100,— opp til kr. 250,—. 15 forslag er forkastet og vedkommende forslagsstillere har fått begrunnede svar. 3 må hvile inn til videre, da det er tvilsomt om de kan gjøres bruk av. I så tilfelle vil de bli premiært.

Som det fremgår av nedenstående oversikt, fordeler antallet av de innsendte forslag seg med $\frac{1}{3}$ teknisk og $\frac{2}{3}$ merkantilt. Interessen for de merkantile problemer har altså vært betraktelig større enn de tekniske. Når det derimot gjelder premieringen,

ligger jo relativt sett de tekniske langt over de merkantile, idet de fleste tekniske er blitt premiært.

Som man videre vil se, var interessen størst i startåret med synkende tendens året etter. Da der hittil i år kun er innkommet ett forslag, ser det ut som interessen foreløpig er blitt borte.

Jeg formoder det vil være av interesse å se hva de premierte forslag går ut på og gjengir også det.

J. I.

Premierte tekniske forslag — alle fra Prod. og Verkstedet.

1. Forbedring av håndviklemaskinen.
2. Impregnering av ankere og rotor St.V.
3. Projeksjonsluke av 4 mm aluminiumsplate.
4. Borjigg for bearbeidelse av klembakker for lyd-hoder.
5. Skap for stasjonære høyttaler- og radioanlegg.
6. Forandring av lydhodene til magnetofon type 9.
7. Høytafon kombinert med høyttaleranlegg.
8. Lærknott på magnetofon skjæres istedenfor å slipes.
9. Kontroll av stanseverktøy for oppstilling i pres-sen av tidligere benyttet stanseverktøy.
10. Sporaksel påmonteres en hylse for å unngå sli-tasje på lydbåndet og utvisking av innspilling.

Premierte merkantile forslag.

1. Lettelse ved utskrivning av timesedler for St.V. ved at arbeiderens navn og nr. på forhånd er påført med maskinskrift.
2. Melding fra St.V. til teknisk bearbeidelse før en reparasjon av større ting etc. settes i gang når der ikke på forhånd foreligger beskjed.
3. Hyllekrok for kartotekkort på lageret.
4. Spesiell lagerordre for grammofonplater og rek-visita.
5. Kontroll av utsalgspriser på lagermateriell ved lagerkartoteket.
6. Nytt formular for lagerordre.
7. Nytt formular for lagerfaktura med færre eks-emplarer i settet.
8. Standardisering av fakturasett.
9. Opprettelse av kartotek for kabeltrtomler.
10. Oppbevaring av selvkostbilag i P/T.
11. Sløyfning av følgeblader for avregning foretatt for P/T og P/B i Oslo.

Statistisk oversikt.

	Antall innkomne forslag	Tekn.		Merk. .		Premierte forslag			
		art	%	art	%	Tekn.	%	Merk.	%
1955	21	6	28.6	15	71.4	5	83.4	5	33.3
1956	17	7	41.1	10	58.9	5	71.3	6	60.0
1957, inntil 15/7	1			1					
	39	13	33.3	26	66.7	10	76.0	11	42.2

Over Hardangervidda på hesteryggen

Min kone og jeg hadde planlagt en fottur i fjellet i år, men da vi en dag leste om »Ponytracket« over Hardangervidda, syntes vi dette måtte være en morsommere og behageligere måte å oppleve vidda på enn ved å bruke apostlenes hester.

Hesteeier Hans Velund og det engelske reisebyrå World and Travel Service sammen med Den norske Turistforening står som arrangører av disse turene, som går hver uke i juli og august.

Jeg hadde ikke ridd siden jeg var gutt, og det er jo nå atskillige årtier siden, og min kone hadde aldri sittet på en hest, så vi var jo litt betenkte når det gjaldt den siden av saken. Vi trøstet oss imidlertid med at det i avisartikkelen sto at både øvede ryttere og nybegynnere kunne delta. Det manglet ikke på advarsler fra venner og bekjente om at vi ville bli så støle og såre at vi etterpå hverken ville være i stand til å gå eller sitte. Men vi tok da sjansen. Glade og fornøyde reiste vi med Bergenstoget til Geilo om morgenen den 31 juli. Derfra tok vi buss til Maurset, som ligger like i nærheten av Vøringsfossen, som vi fikk anledning til å beskue i all dens prakt på hjemturen. På Maurset traff vi da turens leder Hans Velund og hans assistent, heste- og skogeier Kristen Kjørven, som var hestekar på sin hals, en munter og morsom kar som var oss til megen hjelp og glede på turen. Her ble vi også kjent med turens øvrige deltagere som besto av 15 damer og 4 herrer — en engelsk og en amerikansk dame og en engelskmann. Alderen varierte fra 14 til ca. 60 år. Noen av deltagerne, bl. a. de utenlandske, var øvede ryttere, mens de fleste skulle sitte på en hest for første gang.

Den første dagen var viet innføringen i den edle ridekunst. Hver deltager fikk anvist en hest som vedkommende skulle ha under hele turen. På grunn av regnvær foregikk undervisningen til å begynne med i et stort skjul. Det var mange bekymrede og bleke ansikter å se da Velund la seg ned mellom hestebena og demonstrerte hvordan man setter »heller« på hesten. Hestene kamperer nemlig ute om natten og må derfor ha fotlenker på forbenene så de ikke skal ta seg en tur på Hardangervidda på egen hånd. En riktig stø og rolig hest ble brukt som forsøksobjekt, og det

var utrolig hvor fort alle lærte både å sette på hellene og å sadle av og på.

Etter at turlederen hadde innviet oss i ridningens ABC, gikk vi over til øvelser i marken.

Hestene var for det meste store kraftige bondegamper av den rolige sorten. Det var slett ikke så enkelt å svinge seg opp i salen, og mange måtte få en liten trøkk i akterspeilet før det lyktes. Terrenget var meget bratt for at vi skulle få øvelse i å ri både oppover og utfor. Etter et par timers iherdige øvelser i plaskregn, var vi faktisk blitt så flinke at vi red etter hverandre i en lang rekke opp og ned i terrenget som et annet kavalleriregiment. Jeg skal si lunsjen og ikke minst »den lille Larsen« som vi bevilget oss i anledning dagen, smakte etter fullført dyst.

Neste morgen ved 11-tiden startet vi da på turen over Hardangervidda. Været var kjølig og grått, men det bedret seg etter hvert, så da vi skulle raste etter 2 timers ridning, skinte solen fra skyfri himmel.

Av kartskissen vil dere kunne følge turen som gikk: Maurset — Bjoreiddalshytta — Rauhelleren — Sandhaug — Hedlo — Maurset. Den gjennomsnittlige strekning pr. dag var ca. 3 mil, som svarer til 6 timers ridning og 1 times rast. På Sandhaug, som ligger omtrent 1300 m.o.h., hadde vi en hviledag. Det var så varmt at mange tok seg en forfriskende dukkert i de klare fjellvannene.

Turen ble en strålende opplevelse, men så var vi jo også begunstiget av det herligste vær. En annen grunn til det vellykkede resultat var den glimrende ledelse og den optimistiske og hyggelige ånd som lederne forsto å skape blant deltagerne.

De rastene vi hadde under veis, fortjener et avsnitt for seg. Rasteplassene var meget omhyggelig valgt med tanke både på folk og hester og været. De var lagt ved vann eller elver hvor det var gode beiter og hvor nedlagte sætere eller gamle steinbuer kunne gi ly i tilfelle dårlig vær. Etter at hestene var salet av og hadde fått heller på, samlet deltagerne seg rundt bålet hvor Kristen kokte deilig kaffe. Noen fisket, andre badet eller hvilte seg i den soltørre mosen, mens prat gikk om turens store og små opplevelser. Ja, for det var enkelte små episoder som satte spiss på til-

værelsen. På veien fra Rauhellereen til Sandhaug f. eks. måtte vi over en temmelig bred elv med stri strøm. Vi fikk klar beskjed på forhånd om at vi skulle ri med god avstand mellom hver hest og med løse tøyler. Alt gikk bra, vannet skyllet over bena på rytterne, men hestene gikk forsiktig og så seg godt for. Plutselig så jeg en dame like foran meg ri med stramme tøyler så hesten ikke kunne se ned. Før noen fikk advart henne, gled hesten og veltet over på siden. Damen kom seg straks fri av stigbøylen og sto midt i elven med vann opp til livet. Heldigvis var hun fra Sørlandet og følte seg åpenbart som fisken i vannet. Hun tok situasjonen helt overlegent og gjorde mine til å ville vasse over uten hesten som allerede var kommet over på den andre siden. Da strømmen var stri, fant man det allikevel fornuftig å hente henne med en annen hest. Vi andre misunte henne nesten det ufrivillige badet for det var stekende varmt. Imidlertid holdt vi rast like etter og da ble det anledning til både bading og fiskeing.

På turen fra Hedlo til Maurset, som til dels gikk i over 1500 m høyde, så vi svære flokker av villrein, og det ble også fortalt at det var et ørnerede like over et temmelig villt fjellpass vi red gjennom.

Noen av reinsdyrene passerte oss temmelig nær så vi fikk god anledning til å beundre disse elegante dyrene i fullt sprang.

Jeg tror aldri jeg vil glemme det betagende syn av den snekleddde Hardangerjøkulen i bakgrunnen og foran oss vidda med vakre fjellblomster i sterke farger, de krystallklare fjellbekkene og vannene som glitret i solen.

Den stølhøhet og sårhet, vi var blitt spådd på forhånd, merket vi svært lite til. Litt stiv i knærne kunne en nok være når en hadde sittet i salen i 3—4 timer, men ellers gikk det forbausende fint for alle.

De yngste deltagere — en pike på 14, en på 17 og en gutt i samme alder — var meget sporty og red turen uten sal. De var alle øvede ryttere og var oss andre til megen nytte og glede.

Jeg kan trygt anbefale en slik tur for alle som er glad i fjellet og som setter pris på å oppleve vidda uten for store anstrengelser. Det eneste som kunne være litt slitsomt, særlig for damene, var på- og avsalingen, da salen slett ikke var så lett. Men litt slit må det til for at en tur skal bli vellykket. Når enden er god er allting godt.

K. Q.

Jul hele året

Novembertåken lå tung og beklemmende. Et lavt, tykt skydekke gjorde det mørkt enda det var midt på dagen. De tre barna inne i stuen var nettopp kommet opp etter en ukes influensa. Ennå var de ikke helt bra, så de fikk ikke lov til å gå ut. Den eldste, Astri som var begynt på skolen, lengtet i grunnen tilbake til klassekameratene. Nå måtte hun være sammen med søsknene, Tor og den lille Wenche, som var så liten at hun slett ikke skjønnte noen ting. Som oftest er det et problem med barn som må leke inne. Stadig blir de for høyrøstet og ivrige. Men i dag lekte de stille og fredelig. Ute i kjøkkenet kunne moren bare høre enkelte løsrevne setninger.

»Dere! Skal vi ikke leke at det er jul?« foreslo den mellomste, Tor, og vant full tilslutning fra den eldre søsteren. Bare Wenche spurte uforstående: »Jul? Er det for noe?« En skal ikke lytte, men dette var så interessant at moren listet seg inn i stuen og satte seg ubemerket med strikketøyet.

»Jul, det er jul det. Det må du da vel skjønne!« forklarte Tor; men Wenche skjønnte ikke. »Jul, det er da Jesus ble født, og da er alle så glade og snille med hverandre. Alle snille barn får presanger, og det er masse godter, marsipan, sjokolade, nøtter og andre deilige saker,« utdypet Astri spørsmålet, og enten nå Wenche skjønnte hva jul er eller ikke, så ble det ikke mer spørsmål om det. Når den eldste søsteren hadde sagt noe, så var det sikkert riktig og ikke noe mer å studere på. Så lekte de at det var jul. Tor ga hesten sin til Wenche, men hun måtte huske på at det bare var lek. Når de var ferdig med leken, ville han ha den igjen. Astri fikk lov til å ha den tomme skokremesken med femøren i. Hun måtte også forsikre at han skulle få den igjen straks de var ferdig med leken. Astri lot hver av søsknene få en av dukkene sine. Hun var stor nok til ikke å knytte noen særlig betingelse til gaven. Nå var turen kommet til Wenche. Lenge så hun på sakene sine. Så kom det dypt alvorlig: »Jeg vil ikke!« »Ja, men alle må gi noe når det er jul, og dessuten så leker vi bare! Du får det igjen straks vi er ferdig med leken!« forsikret de to eldre søsken, men Wenche holdt på sitt: »Jeg vil ikke!« En katastrofe syntes nær forestående. Behendig avledet Astri spenningen med et forslag om at de skulle leke at de var på besøk hos tanten. Wenche kunne få lov til å være tanten. Situasjonen var reddet. Minstesøsteren var igjen fornøyd. Nå la barna merke til moren, og da »tanten« måtte ha noe å by gjestene, fant hun frem noen mandler og rosiner de kunne ha å knaske på. Selskapet hos Wenche gjorde stor lykke. Det være usagt om dette skyltes hennes medfødte evner som vertinne, eller om det var mandlene og rosinene som gjorde utslaget. Som tante fant vesle Wenche også ut at hun måtte gi noe til gjestene, og så fikk Astri tøyduken som sagmelet var rent ut av, mens Tor fikk celluloidfisken hun hadde tygget flat. Og så ble alle fornøyd med juleleken.

Om kvelden etter at aftenbønnen var lest, hvisket Wenche i øret på mor: »Du, mor? Jeg skulle ønske det var jul bestandig, for alltid jeg. Da er alle så snille så!« Og slik kom Wenche til å uttrykke det vi alle ønsker: Det skulle være jul hele året, så ville vi alltid være snille, ikke sant?

Wig.

JULENØTTER

I fjor glemte jeg rent det spesielle knasket til barna. I år vil jeg søke å rette på det. Kanskje er barna også mer takknemlige. Knasket på denne siden er derfor reservert barna. De sender løsningene til Wig. P/O innen den 25 januar 1958. Konvolutten merkes »Juleknask«. Glem ikke å sette navn og alder på løsningene. Hver oppgave teller for seg.

Wig.

Regnestykket

Mens han satt og skulle føre inn det siste regnestykket, mistet han penneskafet, og da han skulle forsøke å ta det, skubbet han til blekkhuset så det skvalpet over. Heldigvis kom det ikke noe på duken, ikke i innføringsboken heller for den saks skyld, men i kladdeboken der så det ut! Oppgaven og mesteparten av stykket var blitt uleselig. Bare fem av tallene kunne han lese, men så husket han at det var like tall (A) i svaret og det sto også midt i det første tallet i stykket. Slik så det altså ut:

$$\begin{array}{r} * \quad A \quad 1 \\ + \quad 1 \quad 4 \quad 8 \\ + \quad \quad 6 \quad * \\ \hline = \quad A \quad A \quad A \end{array}$$

Kan du hjelpe Per med å finne ut av oppgaven? Send løsningen inn til Proton Avisen.

Fisk

Det var engang en fisker som var så heldig med alt han gjorde. En dag var han ute og fisket med bare en krok, men det gjorde ingen ting for han var en overordentlig heldig fiskermann. Ikke før hadde han fått kroken uti før det nappet som bare det. Jeg skal si han gjorde store øyne da han fikk opp kroken, for på den hang det tre fine like store fisker. De hadde naturligvis ikke fått bitt seg ordentlig fast, så idet han dro dem inn over båtripen, så spratt de av. Men som jeg allerede har fortalt deg, så var dette en usedvanlig heldig fiskermann, og derfor så spratt fiskene slett ikke på sjøen, men opp i båten. Og der sprellet og spratt de om hverandre helt til de var blitt trette. Da mannen kom hjem fortalte han kona om hellet han hadde hatt. »Du kan tro det var rart å se på dem,« sa han. »Da de kom til ro etter all sprettingen sin, var de så trette at de ikke enset noen ting. De lå oppå hverandre og under hverandre alle sammen på samme tid.« »Men det er da ikke mulig,« sa kona, og så måtte mannen til å forklare. Fisken hadde han solgt, så han måtte til å tegne. Men hvorledes han enn bar seg ad, så fikk han det slett ikke til. Kanskje du kan hjelpe ham? Jeg tror far eller mor har sett tegningen av noen sanne fisker engang før, så spør dem hvis du ikke får det til.

Send tegningen til Proton Avisen. Den fineste blir premiert.

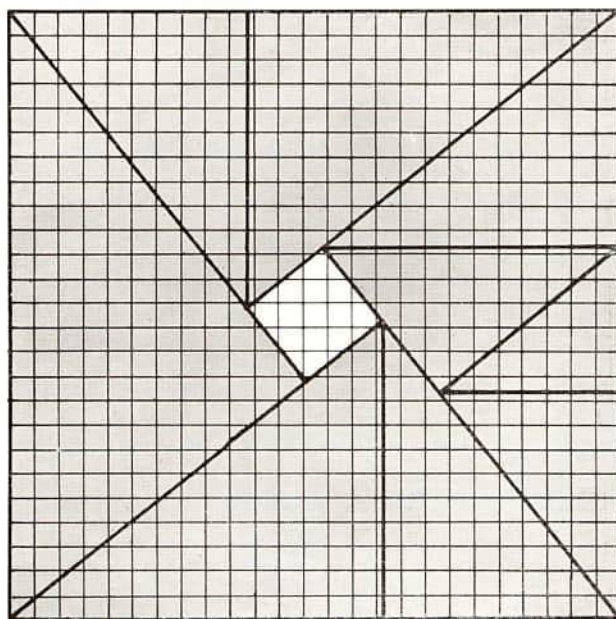
Barna

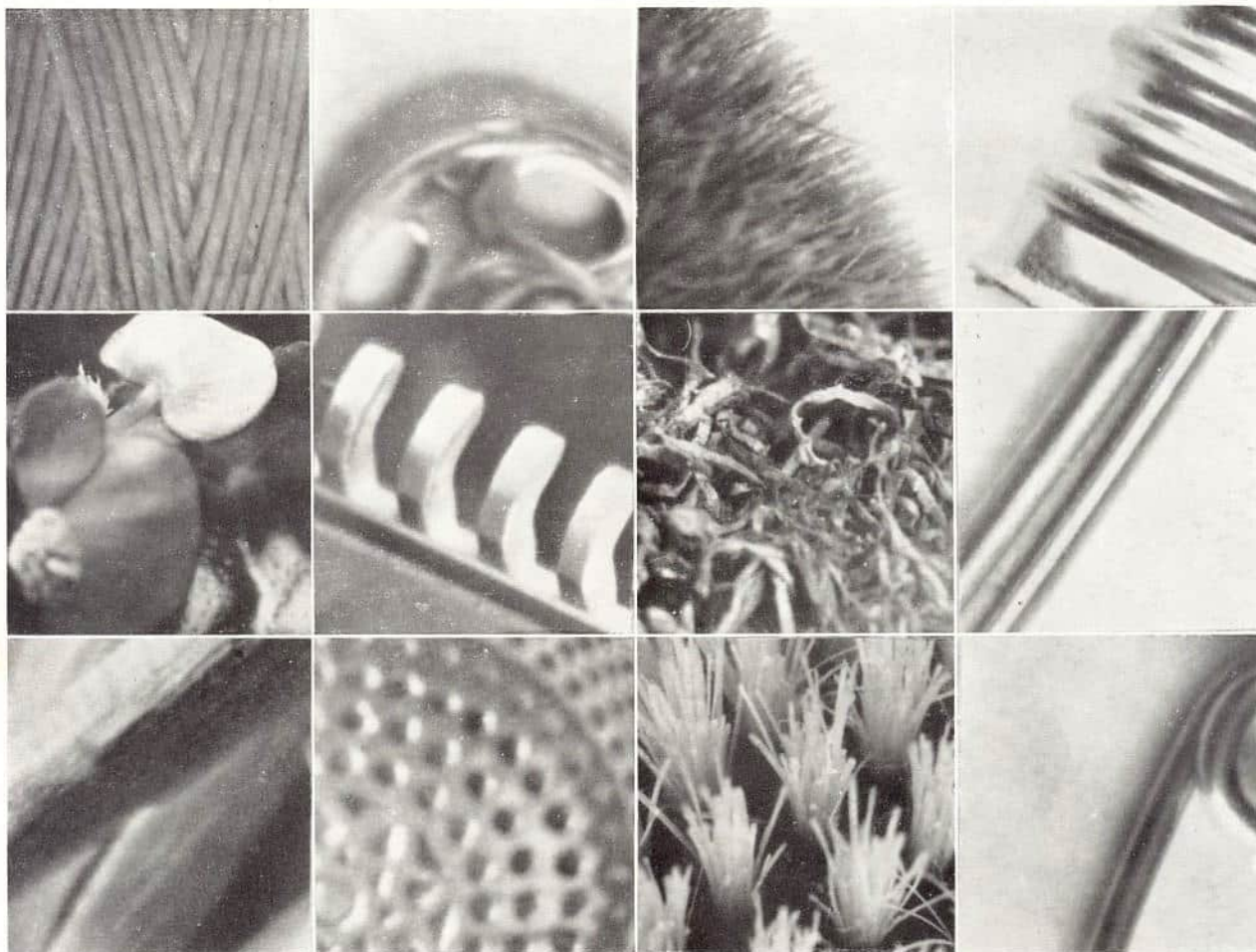
Det var engang fem barn som lekte på et jorde. En dag kom en gammel kone gående henover engen og da hun fikk se barna spurte hun: »Er dere søsken dere da?« »Jo, vi er søsken,« svarte barna. »Som du ser er vi to brødre og tre søstre. Den eldste av oss, hun Lise har akkurat fødselsdag i dag. Vi andre er liksom gjester vi. Men siden du spør, vil du vel vite mere. Guttene er tilsammen like gamle som jentene tilsammen, på noen dager nær som vi ikke regner med. Guttene er forresten tvillinger de. Lise er et år eldre enn hver av guttene, mens Kari er et år eldre enn Eva. Lise er tre ganger så gammel som Eva. Ja, nå vet du sikkert hvor gamle vi er alle sammen. Guttene heter forresten Per og Pål.«

Men nei, kona greide slett ikke å finne ut hvor gamle barna var. Du får ta å hjelpe henne! Send løsningen inn til Proton Avisen.

Et brikkespill

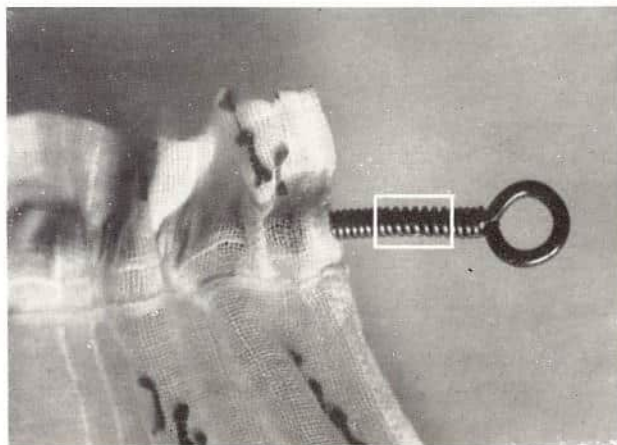
Tegn opp og klipp ut ni brikker som vist på figuren, en rute lik 5 mm er passe målestokk. Ruten i midten er ikke noen brikke! Med disse brikkene skal du lage et kvadrat som vist nederst til venstre. Forsøk også å lage figuren til høyre. Tegn opp løsningene og send dem til Proton Avisen.

12 rette?

Det er nå så som så med iakttagelsesevnen hos de fleste av oss, men den kan øves opp til vi blir de reneste Knut Gribber alle sammen. Bare vi ser bildet av et hårstrå slutter vi med sikkerhet at det tilhører Scfia Loren, at hun mistet det om aftenen og at hun har tatt av et halvt kilo et sted, men lagt på et kilo på de to andre stedene. Hvorledes vi finner det ut, ja det er detektivkunst. Velo er langt på vei. Her er løsningen hans til spøken i forrige nummer: »Bildet viser en Grorud-spiral. En skruer (det skulle ha vært øyeskrue), sannsynligvis skruen for opphengning av spiralen, er skrudd inn fra venstre side. (Riktig!

Klisjeen sto opp ned.) Skruen går inn gjennom hele den avbildede del av spiralen, men slutter hvor spiralens vindinger begynner å gå sammen. At spiralens vindinger går fra hverandre skyldes gjengestigningen på skruen. Slett ikke verst! Han burde naturligvis fått med at det hang et kjøkkengardin med røde og grønne spetter på spiralen, og at den ene kroken var løst fra. Men slike finesser det kommer med øvelsen.

Da på grunn av dobbeltnummeret en kryssord er falt bort, har vi besluttet å la ovenstående fotospøk gå inn som erstatning. Løsning med beskrivelse til hvert bilde sendes Wig, P/O innen 25 januar 1958 merket »Fotospøk«. Som premie har vi som vanlig stillet opp et kilo konfekt. De ti beste løsningene regnes som løsning av en kryssordoppgave og teller med i Årskonkurransen. Velo vant forøvrig 2. runde med løsningen:

S	A	F	T	E	N	E	A	F	R	A	H	S
I		U	T	E			R	O	R		L	A
K	F	R	E	S	E	U	R	R	E			
K	A	R	R	E	L	I	A	E	V	E	T	
E	T	A	N		S	T	M	A		H	A	T
R	E	N			S	T	U	L	S		T	E
T		R	L	O	R	E		S	K	E	R	I
		E	M					S	S	Y	N	
T		S	I	M	L	E		S	T	E		S
R	A	T	E		V	I	S	E	E			S
I	T	E	M		I	N	N	S	A	H	I	L
S	E	K		R		N	E	S		R	I	D
E	E		S	E	L	T		R	A	N	S	A
N		E		L	I			R	U	L	S	T
S	R	E	M	I	T		S	R	I	V	E	

Prans sommerleker

For de fleste var vel søndag den 9 september en tilfeldig søndag blant mange andre. I dag husker vel de færreste noe spesielt ved den, og allikevel skulle det for oss i Proton ha vært en spesiell søndag. Det var den søndagen Sommerlekene gikk av stabelen. Igjen hadde Pran trommet sammen til et riktig festlig arrangement. Været var slett ikke verst det heller. Men hvor bliver Ormen Lange? . . . Nei, Protonerne? Nå, la meg heller begynne med begynnelsen:

Da seddelen med innbydelsen til sommerlekene kom i kurven min bestemte jeg meg til at i år skal jeg være med på sommerlekene. Riktignok visste jeg skam å bekjenne ikke hvor Protonhytta var, men slike vanskeligheter overvinnes lett. Det er bare å spørre seg for. Du verden hvor mange var det som heller ikke ante hvor. I Sørkedalen, var svaret. Men hvor? Ja, se det visste man ikke! Jeg fant nå en som ga meg fin forklaring, og da Pran attpå til sendte ut en særmelding med kart og gode greier, så dro jeg fortrøstig i vei med kone og avkom. Nå er det slik med meg, at kan noe misforståes, ja så gjør jeg det. Slik gikk det denne gangen også.

Selv jeg visste hvor Bogstadvannet ligger, så dit kom jeg ganske uten vanskeligheter, og så var det

bare å følge kartet (gjengitt øverst på neste side). Det var ikke noen målestokk, men en bro var markert. Så kjørte vi til vi fant en bro. Det sto riktignok ikke Sinober noe sted, men hvorfor skulle det gjøre det? Det tok av en vei til høyre, riktignok merket all bilkjøring forbudt. Nå, disse skiltene er nå allikevel aldri å stole på. Hovedsaken var at det stemte med kartet, og det gjorde det iallfall en stund. Snart fulgte en avgreining som ikke var avmerket, men slikt må en da ikke ta hensyn til. Til slutt havnet vi på en gård, der vi kunne spørre oss for. Ganske riktig! Hytta var ikke langt unna. »Men,« sa bonden, »det er lettere å komme frem hvis dere kjører om Sinober!« Vi hadde altså kjørt feil! Slike vanskeligheter overvinnes enklest ved å kjøre tilbake, og så inn på riktig vei. Jeg lot meg veien omhyggelig beskrive, og så dro vi fortrøstig i vei igjen. Vi fant ganske riktig en vei som het Sinoberveien, og på den en avgreining som passet fortreffelig med kartet. Den så ikke så verst ut, men værre ble den etter hvert. Da vi ikke ville oppleve lignende skrekkinngydende opplevelser som mannen som kjørte veien til Utmarka (dere husker sikkert historiene fra nr. 3 i fjor), så satte vi fra oss bilen og gikk.

Kartet var greitt det. Riktignok svingte veien til venstre, der den etter kartet skulle svingt til høyre, men det var sikkert bare for å komme bort i så meget søle som mulig. Det kunne da ikke ventes av oss at vi skulle legge om veien helt alene og det på en søndag. Vi gikk og vi gikk. Det ble ikke noen bedre overensstemmelse med kartet. Men vi ga oss ikke, og endelig var vi fremme . . . på den gården vi hadde vært en gang før! Det var bare å snu. På veien tilbake fikk vi plutselig se noen fra Proton løpe i en skråning med en gul slipp i hånden. De var tydeligvis i full sving med sommerlekene. Det var bare å følge etter, så ville vi finne frem. Opp gjennom skråningen bar det med barnevogn og alt utstyr som hører til når en drar på langtur en søndag med en 11 måneders plugg.

Ganske riktig. På hytta var lekene i full gang. Mens min kone stelte gutten, gikk jeg en inspeksjonsrunde for å orientere meg om hvorledes det hele foregikk. Det så såre enkelt ut. En skulle gå til seks poster som lå hyggelig fordelt i terrenget, slik at en fikk en koselig tur. Ved første post som lå ved hytta, var stillet opp et ringspill, med fem ringer. Post nummer to var pilspill med fem piler, nummer tre besto av fem plankestumper på hengsel som skulle kastes ned med fem baller. På fjerde post var stillet opp et kjeglespill med fem kjegler og tre kuler, mens femteposten bød på golfspill. Til slutt var det skytning. Enkle saker alt sammen, men, et men var det der som alltid ellers. Lekene er lagt an slik at det er fem runder. Første runde er den enkleste. Da må en bare greie en femtedel av oppgaven: En ring på pinnen, fem piler innenfor ytterste ring på blinken, rive en planke, rive en kjegle, slå ballen i hullet med fem slag og skyte 10 poeng med fem piler på 10-skive. Den andre runden er straks verre. Da må en greie 2 ringer, komme innenfor nest ytterste ring, rive to planker og to kjegler, bare fire slag i golfen og skyte tyve poeng. Slik går det videre til femte runde som krever: Alle ringer, fem blinker med pilene, fem planker og fem kjegler, et slag i golfen og fem blinker ved skytningen. Greier man ikke en øvelse i en runde, må man begynne helt fra begynnelsen. Det er lov å gjøre så mange forsøk en vil. Liv Reistad satte vel rekord: Hun forsøkte seg hele 9 ganger. Med meg og min

		PROTON SPORTSKLUBB ^G					
		Hugo Pran					
Runde	Post	1	2	3	4	5	6
1		Pr	HP	FV	HP	HP	HP
2		FV	SE	FV	HP	HP	FV
3		Pr	FV	F	PB	PB	HP
4		Ja					
5							

kone ble det bare med et forsøk, vi var på grunn av de uheldige omstendigheter jeg innledningsvis berettet om kommet alt for sent i gang. Moro var det. Hadde tiden strukket til, så hadde vi nok ikke gitt oss. En blir grepet av konkurranseiver, og allikevel er alle blide og hjelpsomme. Stemningen fremgår kanskje best av bildet jeg har valgt til illustrasjon. Hjelpsomhet, lek og konsentrasjon i skjønn forening. Pran jr. satte for øvrig rekord i tredje forsøk idet han kom lenger enn noen tidligere har greid, hele 19 poster før han strøk.

Til premieutdelingen hadde Pran atter funnet frem overdådige premier, som ble mottatt med stor glede av de heldige vinnerne. Marthinsen fikk for øvrig en aksje i Alle tiders pokal.

Men, det var et stort men ved arrangementet; ikke fra arrangørens side. Heller ikke fra de deltagendes side. Nei, det store men utgjorde alle dere som ikke gad delta. Alt i alt deltok ca. 60 i lekene. Av disse var 18 — siger og skriver atten — ansatt i Proton. De andre var gjester. Jeg finner det skammelig. Det er ikke riktig å vise så liten interesse. I Proton Oslo er ansatt ca. 500, av disse er ca. 100 medlemmer av Sportsklubben. Når det da kommer 18 stykker til en tilstelning, så må det være noe galt. Jeg tror at det er blitt en vane ikke å være med. Kunne det ikke være et forsøk verd ved neste anledning å gjøre et forsøk på å endre denne vanen?

Wig.

Resultater:

Protonklasse:

1. Tom Marthinsen
2. Arne Pran
3. Maja Valstad
4. Per Gomsrud
5. Helge Reistad
6. Kristen Lilledalen

Gjesteklasse:

1. Hugo Pran
2. Fritz Varly
3. Jan Enersen
4. Harriet Qvenild
5. Rolf Valstad
6. Bjørg Gomsrud

Barneklasse:

1. Per Blankvoort
2. Bjørg Varly
3. Kaj Varly
4. Anne Lilledalen
5. Liv Reistad
6. Grete Lilledalen

Teater

Folketeaterforeningen som samarbeider med Nationalteatret, Det norske Teatret, Det nye teater og Folketeatret, har søkt kontakt med Proton Avisen for at vi i fellesskap skal forsøke å stimulere interessen for teater i sin alminnelighet. Vi har med glede sagt ja takk til dette forslaget. Folketeaterforeningen vil derfor etter hvert sende oss småstoff om teaterlivet i Oslo, og også ved småartikler holde oss underrettet om foreningens virksomhet. Den beste orientering om foreningen får vi ved å lese dens egen introduksjons-skrivelse:

Folketeaterforeningen ble stiftet i 1929 med det for øye å stimulere aktiviteten og interessen for godt teater. Gjennom alle disse årene siden den gang har Folketeaterforeningen samarbeidet med en rekke av byens teatre, bare bortsett fra en periode fra 1952 til 1956 da den bare samarbeidet med Folketeatret. I dag har den kontrakt med samtlige 4 stats- og kommune-støttede teatre her i byen.

Folketeaterforeningens medlemshefte, som en kan få kjøpt for kr. 3,— hvis en er medlem av en kollektivt tilsluttet organisasjon og for kr. 6,— ellers, inneholder 16 + 4 talonger, gir til dels store moderasjoner på teaterforestillinger arrangert av Folketeaterforeningen. Disse forestillingene blir tillyst i Tribunen, foreningens medlemsblad. Alle som kjøper medlemsheftet får Tribunen tilsendt. Når det gjelder Folketeatret kan medlemmene gå når de ønsker, det vil si at de kan gå rett i Folketeatrets billettluke og kjøpe billetter på medlemsheftet både på premieredager, lørdager og søn- og helligidager. På de andre teatrene kjøper Folketeaterforeningen forestillinger som tillyses i Tribunen. Billettsalget til disse teatrene foregår i Dagbladsentralen.

Folketeaterforeningens medlemshefte gir omkring 25 % moderasjon på billettprisen i teatrene. Heftet inneholder som nevnt 16 talonger. Hver talong gir moderasjon på en teaterbillett og en kan få kjøpt inntil 4 billetter pr. forestilling. De fire ekstratalongene kan bare brukes etter nærmere tillysning fra Folketeaterforeningen.

Folketeaterforeningen har omkring 600 kontakter i byens bedrifter og organisasjoner. I samarbeid med disse kontaktene legges det ofte opp gruppesalg på den enkelte bedrift eller i den enkelte organisasjon, slik at en sammen med kolleger kan avlegge et besøk i Folketeatret og er en mange nok er det ingen ting i veien for at en kan få ordne seg med litt servering og en liten svingom etter forestillingen. Som en vil forstå gjelder denne ordningen bare for Folketeatret.

Folketeaterforeningen er en nyttig forening for folk med alminnelige inntekter. Den åpner muligheter for billigere teaterbesøk, slik at det blir overkommelig for den jevne mann og kvinne å ta del i den åndelige idéverden teatrene representerer. Uttrykket »åndelig idéverden« kan kanskje skremme noen, men de som har sett Anne Franks Dagbok, Kameliadamen, Den store barnedåpen, Frakt under havet, Gustav Vasa, Heimkommen helt, Cheri og andre stykker i denne sesong vet at det er hyggelig og nyttig å gå i teater. Det er utviklende, morsomt og interessant, og et medlemsskap i Folketeaterforeningen burde friste de fleste.

„Ungen“

Hvem skulle trodd at Oskar Braatens »Ungen« skulle kunne vekke en slik interesse i våre dager. Vi som vel de fleste av oss har styrket oss med Røde Rubiner, Sexus og annen kraftig kost. En skulle tro at »Ungen« ville falle helt igjennom i slikt selskap. Men nei! Vi som hadde fulgt innbydelsen og meldt oss til fellesforestillingen for BI-selskapene i Folketeatret søndag den 10 november, vi ble grepet av det friske, ekte stykket med det gode innslaget av hjertevarme, som var Braatens store aktivum. Stykket gir sanne og levende mennesketyper fra Oslo's østkant, og det spennende handlingsforløpet virker alltid like nytt og fengslende.

Komedien er ved Folketeatret satt i scene av Gunnar Olram, som i fjor også satte i scene »Den store barnedåpen«. En hel rekke av Folketeatrets skuespillere er ypperlige Braaten-tolkere. Ragnhild Hald spiller sin gamle glansrolle Høns-Lovisa, som tar seg av de enslige mødrene. Else Heiberg spiller Gurina Neger, Petrina — Grete Nordrå, Lagerta — Rønnaug Alten, Julius — Rolf Søder. Videre medvirker blant andre Birger Løvaas og Erling Lindahl. Herman Bendixen hadde utført dekorasjonene.

»Ungen« er skrevet i 1911. Det er Oskar Braatens første sceniske arbeide. Før det hadde han bare to offentliggjorte arbeider bak seg: »Elling med beinet« og »Kring fabrikken« — begge fra 1910. Men med disse var »en helt ny verden innvunnet for norsk litteratur«, som Kristian Elster sier i sin Litteraturhistorie. Hovedstadens østkant, miljøet og menneskene som levde i det, hadde nok vært skildret før, men aldri av en av deres egne. Nå sto det frem en dikter, født og oppvokset i strøket med Ulvehiet og Gråbeingårdene som handlingssentra. En lærte å kjenne mennesker som før bare hadde vært mer eller mindre vellykte »typer«. Fordi de nå ble presentert av en dikter med godhet og hjertelag, lærte han oss å bli glad i dem på et ikke alltid usentimentalt, men nesten alltid sant og ekte grunnlag.

Det er denne innlevelsen, denne innstillingen som bærer skuespillet »Ungen«, bærer det så godt at det ikke er foreldet den dag i dag. Levende mennesker taler til oss over en lang avstand av år og dyptgående endringer i samfunnsstrukturen. Fordi Braaten var dikter, medmenneske og ikke agitator, kan vi fremdeles gripes av disse menneskeskjebner. Fordi forfatteren kjente det hele så personlig, er skildringen samtidig blitt et kulturbilde av høy rang.

For dem som ikke hadde anledning til å se »Ungen« ved fellesarrangementet anbefaler jeg på det varmeste å spendere en teateraften med familien.

Om programmet på Folketeatret vet vi at det blir premiere i desember på »Hus med dobbelt inngang« av spanieren don Pedro Calderon de Barca — kort Calderon — som levde i det syttende århundre og delvis tok arven etter Spanias store nasjonaldikter Lope de Vega. Stykket er en forvekslingskomedie. Oversettelsen, eller skal vi ikke si gjendiktningen er ved André Bjerke.

Det blir en samling spenstige senores og drømmeskjønne senioritas vi får se på Folketeatrets scene.

Wig.

„Ta den grønne“

sa dr. Reithofer, og det gjorde Jens Magnussen. Vi er med i Norges match mot Østerrike i Europamesterskapet i bridge i Wien i høst. De fleste av oss tenker oss sikkert et slikt mesterskap som noe veldig høyttidelig noe, mens det faktiske forhold nok er at spillerne er mer enn villige til å forsøke å ta det litt muntert, og få seg en latter som avslapping. Da Irland for eksempel, før en match skulle begynne, elskverdig ble spurt om de hadde fått en god frokost å starte på, beklaget spillerne at dessverre, nei, de hadde rukket bare 2 pjoltere. Med Magnussen og den grønne, så har det seg slik at det er blyanten hans. Ikke vet jeg hvordan han fører sine bridgeregnskaper akkurat, men det er kanskje slik at han for eksempel fører sin kolonne med deilig rødt, og motpartens tall med en adskillig tristere farge. Faktisk er det iallfall, at når han reiser til Wien, så tar han med seg en slik svær blyant med minst 4 forskjellige farger i, til å skyve frem, og veksle på, etter som man ønsker det. Så skal matchen begynne da, og Magnussen lurte fælt på hvilken farge han skal velge i dag. Han trykker, og — nei — trekker tilbake igjen. Den fargen var visst ikke så bra. Men den da? og et nytt trykk. Ja, kanskje ikke så verst. Da var det altså at den gode doktor i all gemyttlighet foreslo at han burde ta den grønne, som jo angivelig skal være håpets farge. Dr. Reithofers makker er dr. Schneider, som sies å være verdens beste bridgespiller, men spør om det affiserer vår Jens det aller minste. Nei, han har vært ute med de store gutta før, han. Ti Norgesmesterskap er da slett ikke så verst det heller. En gang klarte han til og med å bli klubbmester i Proton Bridgeklubb.

Forhåpningsfullt presser Magnussen frem den grønne stift, og i første spillet får han disse kortene:

Sp. Ko., Kn., 10, x x x
Hj. Ess, Kn., 10, x
Ru. x
Kl. Ess, x

Bordet ellers var:

Dr. Reithofer	Dr. Schneider
makker	
Sp. D., 9 x x	
Hj. — — —	
Ru. Kn., x x	
Kl. Ko., D., 10 x x x	

Dr. Reithofer, som var den glade og elskverdige giver, startet med å melde en hjerter, som Magnussen doblot opplysende. 4 hjerter, sa dr. Schneider, og en må jo lure på om han hadde fått seg en ekstra god irsk frokost, samtidig som vi må huske på at nå er vi sammen med de virkelig store. Makker er med han også. »4 spar.« Dr. Reithofer: »5 ruter« som overmeldes av Magnussen med 5 spar. »Pass,« og 6 spar fra makker. Nå skulle jamen Østerrike få se at vi norske var spillere som både kunne melde og spille bridge, ja. »Dobler,« sa dr. Reithofer, som hadde både trumf ess og ruter ess. »Redobler« fra Magnussen — »Ohne zu blunken«. Den satt, tenker jeg. Det naturlige ville nå være at Østerrike tok ut denne re-

doblingen med 7 ruter, og rodde seg i land på den måten. De var utenfor sonen, og ville tape adskillig mindre på det — en hvis Norge, som var i sonen, vant. Dr. Schneider stusset da ganske riktig også. Det var visst på nære nippet, men så sa han pass, men først etter ganske kort betenkningstid. »Pass« — »pass.«

Som dere ser er spillet opplagt hvis bare ikke dr. Reithofer straks tar ut begge essene sine. Trumf ess og ruter ess, men, men — hvordan kan det ikke gå. Magnussen hadde tenkt som så da han redoblet at da måtte da fordundre meg dr. Reithofer forstå at han var renons i ruter, og det gjorde han visst, for han spilte iallfall ut hjerter, og det videre spill burde ha vært: Ess i kløver. Kløver til spillerens konge, og så videre med kløver dame. Dr. Reithofer, som nå er renons stikker med trumf, som blindemann stikker over. Hjerter til trumf hos spilleren, og kløver igjen. Dr. Reithofer må trumfe den også, og igjen stikker blindemann over. Nok en hjerter til trumf, og nok en kløver. Nå må dr. Reithofer enten la den gå eller stikke med trumfesset, og i begge tilfelle kastes ruter-taperen hos Magnussen. Det hadde vært spill det, med et meget godt pluss til Norge, antagelig 10 poeng, men i stedet ble det en bet, og turneringens dyreste spill med $\div 8$. En redoblet bet i faresonen, og den kom på den måten at etter hjerter ess spilte Syd trumf, og tenkte visst at motparten etter at spar ess var tatt ut, kom til å spille kløver, kanskje. Magnussen skiftet iallfall ut den grønne stift, med den blå, og ga seg selv disse kortene i det andre spillet:

Sp. Ko., 10, x x
Hj. Ess, D., 10
Ru. Kn., x x
Kl. Ess, x x

og til sin makker

Sp. — — —
Hj. Ko., Kn., x x x x
Ru. Ess, 10, 9 x x
Kl. D., x

og det var jo ikke så verst. Her måtte noe kunne gjøres. Revansjen hang i luften, og meldingene falt slik:

Magnussen	Schneider	Makker	Reithofer
1 kl.	Pass	1 hj.	1 sp.
1 gr.	2 sp.	3 ru.	Pass
4 hj.	Pass	6 hj.	Pass
Pass	Pass.		

Kløverspillet, det eneste som betet kontrakten, lot spilleren gå til egen dame i håp om at det var utspill fra kongen. Men nei, den hadde sku Schneider! En bet igjen.

Også dette spillet hadde muligheter, selv med kløver som utspill, hvis spilleren straks tar utspillet med kløver ess, og på dette lett og lekende kaster sin dame, så det helt overbevisende ser ut som om hun satt single. Betingelsene ellers måtte være at motparten hadde 2 trumfer hver, og hver sin honnør i ruter, og det var akkurat det de hadde.

Magnussen skiftet blyanten over til svart, og det holdt for resten av matchen.

Pr.

VELG

VEGAR

»Har dere valgt?« innledet Qvenild salgsmøtet den 7 oktober; det sto i gruppe 84's regi. Et øyeblikk ble vi litt forvirret: Hadde den gode Qvenild gått helt fra konseptene, eller retttere forbyttet dem. Var han på god vei til å holde valgtale, for om mulig å lokke en av de forsømmelige til urnene. Men nei, det var ikke et slikt valg han tenkte på. Han ville gjøre det klart for oss alle at vi hadde god grunn til å velge å gå inn for Vegar. Særlig er han stolt av den nye komfyren K 27, som også i dagens anledning ble demonstrert så å si fra innerst til ytterst.

Hermansen var den som var i ildlinjen. Han skulle undersøke hvorledes komfyren var fra installatørens standpunkt, særlig da med hensyn på plateskiftning.

Komfyren og Hermansen ble stillet opp på et bord, og så gikk det løs. En kunne riktig se hvor Hermansen frydet seg, og interessen blant tilskuerne var stor. Til sine tider så det ut som om han hadde minst ti hender, så mange ivrige tilskuere var det som syntes de måtte hjelpe til. Ja, hadde jeg ikke selv vært opptatt med å fotografere, så tør jeg ikke garantere for at ikke jeg også var kommet med. At Hermansen under slike omstendigheter ikke akkurat hadde arbeidsro, det vil enhver forstå. Helt lett er det jo heller ikke å stå oppe på et vaklende bord og skifte kokeplater, selv om konstruktøren har anstrengt seg aldri så meget for å gjøre en eventuell utskiftning så grei som mulig (tatt i betraktning at det er faste kokeplater). Kanskje ville ved en annen demonstrasjon »publikum« lettere holde seg unna, hvis en god referent forklarte hvorledes arbeidet skred frem, samtidig med at det ble utført?

Heggland, driftsingeniøren på Vegar kom også med noen hjertesukk. »Før har jeg alltid bedt dere selge mer, stadig mer,« sa han, »men nå selger dere plutselig så meget, at vi snart ikke vet hva vi skal finne på for å dekke etterspørselen.« Ja, slik er det gått. K 27 er blitt så populær at omsetningen hittil har overskredet selv de mest rosenrøde drømmer. Den største vanskeligheten for fabrikkens blir faktisk å dekke etterspørselen, så alle som har bestilt får sin komfyr til jul.

Men gruppe 84 stiller ikke bare med Vegar-apparater. Siemens husholdningsapparater hører også med i gruppens program.

Engbretsen holdt et orienterende foredrag om støvsugere. Han kom inn på de mest karakteristiske kvalitetskennetegn, og la særlig vekt på å fremme forståelsen for en støvsugers ydeevne. Det er ikke motorstørrelsen alene som er avgjørende. Virkningen av en kraftig motor kan bli helt ødelagt ved dårlig

dimensjonerte skovlehjul, ledehjul, for trange luftpassasjer og uegnet filter. Det som er avgjørende er produktet av undertrykk og luftmengde gjennom de forskjellige redskapene.

Til slutt demonstrerte Engebretsen Standardstøvsugeren fra Siemens. Den interesse herrerne viste for demonstrasjonen var så stor at en skulle tro de hjalp sine respektive med støvsugeren hver dag, og nu brente av lyst etter å lære ennå et knep. Og Engebretsen kunne dette med støvsugere, og også det å demonstrere dem. Vi ble så begeistret alle sammen, at hadde det vært anledning til det, så hadde vi vel kjøpt oss en støvsuger ekstra alle sammen. Falkenberg Andersen mente bestemt at alle burde ha minst to støvsugere, så mye rart de kunne benyttes til. Kanskje Engebretsen kunne fristes til å skrive om støvsugerens allsidige anvendelighet for leserne av Proton Avisen?

Wig.

Demonstrasjon

Egentlig hadde jeg mer lyst til å gi dette avsnittet overskriften »Hermansen«, for Hermansen er et unikum på alle måter. En skulle kanskje tro at han var fornøyd med å demonstrere husholdningsapparater hele dagen; men nei, om kvelden demonstrerer han for husmorlagene. Det er Rapid-støvsugeren fra Siemens som blir fremvist fra alle kanter. Allerede nå har han vært i over tyve husmorlag. Fra mange av dem har Proton mottatt takkeskrivelser. Her får det være nok å gjengi et tilfeldig av dem:

A/S Proton,
Rosenkrantzgaten 11,
Oslo.

På vårt møte den 14 september i år hadde vi den glede å ha Deres herr Hermansen, som orienterte oss om støvsugeren »Rapid«.

Han ga på en grei måte opplysninger om bruken av de forskjellige deler til denne lette støvsugeren. Det vakte stor interesse, og »Rapid« er nok blitt et ønskemål for mange av medlemmene.

Vi vil herved få uttale vår beste takk til herr Hermansen, og spesielt vil vi si firmaet hjertelig takk for den storartede gaven som ble overrakt oss i form av 1 »Mona«-form, kr. 50,— i kontanter.

Hilsen
Lindern Husmorlag
Alvilde Myhre,
lagleder.

Lagerformann Kåre Jellestad

gikk bort fra oss den 3/11 1957, bare 38 år gammel.

Jellestad kom inn i firmaet allerede i 15 års alderen og hadde nå en ansettelsestid på 23 år.

Han hadde lang erfaring og godt kjennskap til kundene i bransjen. Hans egenartede humor fornektet seg ikke selv det siste år, da bare han selv visste hvor syk han var.

Vi i firmaet vil savne hans kjente skikkelse, om savnet blir størst for hans hustru. Han var en hjemmets mann med en stor krets av bare venner.

Vi lyser fred over hans minne.

Protonlaget i Bergen

Ved generalforsamling i Protonlaget i Bergen 25/10 57 ble følgende valgt til nytt styre:

Formann: K. Madsen. Nestformann: R. Sivertsen. Kasserer: K. Pedersen. Sekretær: Frk. Rosendahl. Revisorer: Fru Hammerstad og E. Falch.

Under det hyggelige samvær etter generalforsamlingen deltok alle i et forhindringsløp, hvor der måtte avlegges diverse overraskende prøver på de forskjellige poster. Seierherre ble fru Engebretsen, som ble tildelt »Protonlagets heldige gris«. Hun var gjest sammen med sin mann fra P/O.

Automasjonsutstillingen i Bergen august 1957

De stadig stigende krav til industrien om øket kvalitet samt konkurransen fra utlandet, har ført til at en del av industriene i Bergens-området har dannet en sammenslutning: *Bergens-Industriens Automatiserings-Selskap — Bias —*, som arbeider i nær tilknytning til Chr. Michelsens Institutt. Dette har, som utstillingens formann uttrykker seg, skapt et »automasjonsmiljø«, som nok vil bidra til en gunstig utvikling.

I forbindelse med dette har Bergen Tekniske Skole tatt initiativet til å gi teknikere, som arbeider med automasjon til daglig, anledning til en orientering ved et sommerkurs. Automasjonsutstillingen var tenkt som en del av kurset, og hensikten var å gi både deltagerne og andre høve til å gjøre seg kjent med de forskjellige leverandører og utstyr som kan komme på tale ved automasjon.

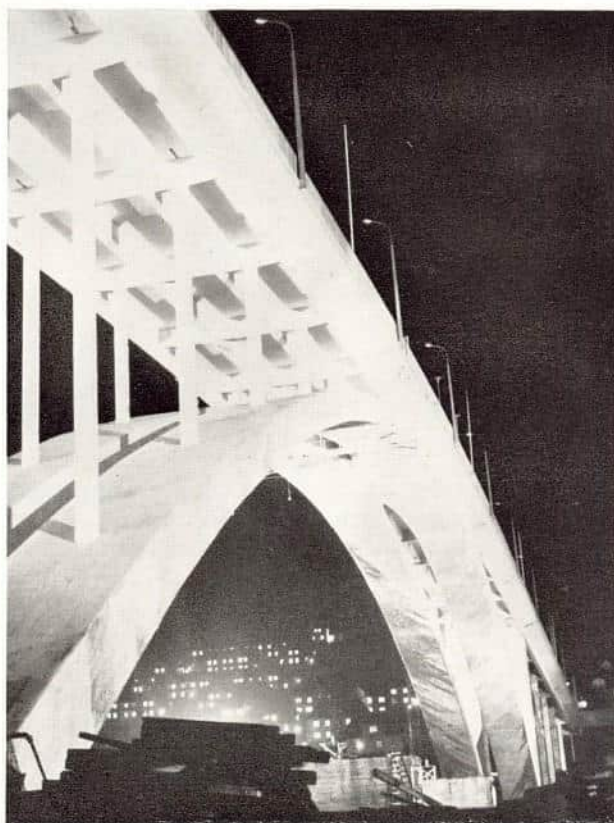
Innbydelsen til å delta i utstillingen kom for sent til at firmaene kunne planlegge og skaffe utstyr for en omfattende utstilling. Vi måtte således avstå fra assistanse fra Siemens og kunne bare delta med en del utstyr som ble tatt fra lager. Utstillingen fikk imidlertid etter hvert større dimensjoner enn en hadde tenkt seg fra først av.

Vi deltok bl. a. med industri-fjernsyn, fjernskrivere, kontaktorer og komponenter, samt vår nye diktafon. Vår deltagelse var således kanskje ikke så omfattende som ønskelig, men den hadde tross alt stor verdi, idet vi fikk kontakter også for andre produkter enn de som ble vist frem.

Det vil alltid være vanskelig å trekke en linje og si hva som hører til automasjon og ikke. Noen av utstillerne hadde likevel etter vår mening sprengt rammen for utstillingen og arrangert seg med utstyr som best passet for en ren salgsmesse. Utstillingen ble besøkt av ca. 6000 mennesker, og den overgikk således

alle forhåpninger. Det kom besøkende fra nær sagt hele landet, og det ble allerede de siste dagene drøftet når neste utstilling vil finne sted, sannsynligvis om 2 år.

Bildet er tatt fra den nye Puddefjordsbroen i Bergen. Lysanlegget er levert av Proton. Veibanen blir belyst med spesialarmaturer for kvikksølvdamplamper med lyspulver, HQL-lamper. Brospenet flombelyst.

Så unge kommer vi aldri mere sammen . . . !

Den allesteds nærværende ildsjel i Proton/Bergen, lagersjef Lyngvær, overrasket oss gledelig da han ba oss, min kone og meg, om å delta i Protonlagets årlige fest. Da Lyngvær (som naturligvis var formann), nevnte generalforsamling, så vi liksom foran oss valg, årsberetning, et meget fyldig eventuelt osv., men Lyngvær hadde ikke vært den festens mann han er, hvis han ikke straks etterpå hadde lagt til: »Ja, selve generalforsamlingen får vi vel unna på en 20 minutters tid . . .«

Et herlig langbord med smørbrød, øl og dram sto klart da vi kom inn. Nesten midt i rommet sto en stor sinkbalje, som det dryppet vann i fra taket, men det affiserte visst ingen at det til og med regnet inne.

Det varte ikke lenge før den hyggelige stemningen steg, etter og under måltidet, og Larsen og Langhelle viste seg å være virkelige virtuoser henholdsvis på trekkspill og gitar, og dansen var snart i full gang. Damene måtte jamen svinge seg, de var bare 4 stk. alt inklusive, fordelt på ca. 25 mann.

Da pjolteren vel var kommet i glassene, startet kveldens begivenhet — »Griseløpet«, under ledelse av den nyvalgte formann, Madsen. Jeg kaller det »Griseløpet« fordi vinneren fikk en stor lyserød sparegris i silkebånd om halsen. »Løpet« bød på vanskeligheter av verste sort: balanse over en planke 20 cm bred, som riktignok lå på gulvet, pilkast på skive fra

1 meters hold, innenfor återingen, ringkast, fletning av tråder som minst var 2 m lange og som måtte tas fra hverandre igjen. Alle måtte tegne en glad gris, noe som voldt adskillig kummer og mye papir i kurven m. m.

Før man startet, valgte man en idealtid, som kunne variere fra ½ time til 4 min. og leverte så inn klokken til tidtageren. Det ble visst to klokker til overs etterpå.

At min kone var en så utmerket »griseløper«, var det ingen som skulle trodd, men hun endte faktisk med grisen rundt halsen.

I mellomtiden var det igjen blitt dekket et festlig bord, og snart begynte talene å bli mange. Lyngvær oppfordret »en eller annen utenbys« til å holde en tale for Bergen. Jeg følte meg ikke akkurat kallet til å skryte av byen da jeg mesteparten av tiden hadde følelsen av å være våt fra livet og ned, — men Larsen spratt naturligvis opp. Han er riktignok bare fra Fana, men, men. Talen konkluderte »selvsagt« med »Jeg tok min nystemte«, mens alle reiste seg og utbragte en høytidelig skål for Bergen by. Bergenserne er så patriotiske at jeg fryser på ryggen.

Det var fart, humør og kos over festen, og vi var en hyggelig opplevelse rikere da vi ut på natten kom hjem til hotellet — våte som vanlig.

Sen.

TRONDHEIM

Direktør Arne Høeg

Den 22 oktober døde etter lengere tids sykdom tidligere sjef for vårt firmas datterselskap i Trondheim, direktør Arne Høeg i en alder av 82 år. Høegs liv og virke har vært så vidt omfattende og hans innsats har betydd så meget for vårt firma at det på en begrenset spalteplass bare er mulig å gi en del av de viktigere karakteristika.

Høeg var født i Drammen, gjennomgikk full læretid hos instrumentmaker Olsen («Kikkert-Olsen») i Oslo og tok så Teknikum Mittweida med avgangseksamen derfra som maskin- og elektroingeniør. Han ble først ansatt ved Kristiania Elektricitetsverk, deretter ved O. Østmos elektr. Forretning og i 1900 som bestyrer av Trondhjem elektr. Bureau. I 1902 overtok han dette firma for egen regning inntil det i 1908 ble overtatt av Norsk A/S Siemens-Schuckert med Høeg som direktør. Denne stilling innehadde han helt til han i 1940 falt for aldersgrensen.

En stor del av direktør Høegs virke falt altså i en tid hvor elektrisiteten enda var i sin barndom og hvor det derfor var av avgjørende betydning å drive propaganda for elektrisitetens utbredelse. Høeg hadde særskilte evner i denne retning, og utallige er de propagandareiser som han foretok i Trondheimsavdelingens vidstrakte distrikt. Det handlet seg naturligvis i første rekke om mindre likestrømsanlegg, og for å få levert den relativt lille andel som det elektriske anlegg utgjorde, måtte man i svært mange tilfelle også være konsulent og entreprenør for den turbintekniske del, ja, endog også den bygningsmessige.

Høeg viste også stor interesse for fabrikkasjon, etter datidens mere primitive metoder. Han var således en av de aller første her i landet som begynte fremstilling av elektriske ovner for romoppvarming og likeledes av kokeplater. På vårt daværende verksted ble det også fabrikert tremasseprøvere, heisespill, igangsetningsapparater for heisemotorer osv., og han uttok diverse patenter.

Arne Høeg hadde også en rekke interesser utenfor firmaet. Jeg kan nevne at han i 1915 organiserte A/S Lade Kraftselskap og at han i 1918 dannet A/S Fiske-separator for utnyttelse av forskjellige nykonstruksjoner på fiskeforedlingens område. Enn videre var han styremedlem i f. eks. Trondhjem Haandverk- og Industribank, Norsk Staaltaugfabrik, A/S Graakalbanen med flere.

I byens foreningsliv var han en meget benyttet mann. Således var han formann i Trondhjem Poly-

tekniske Forening, Elektrokemisk Forening etc. Enn videre var han formann i Trondhjem Tekniske Skoles forstanderskap og formann i distriktsstyret, Nordenfjeldske distrikt, av Norsk Arbeidsgiverforening i flere år.

Det største arbeide nedla han vel i Trøndelag Skogselskap hvor han satt som formann i hele 17 år fra 1923 til 1940. Han har også konstruert »Høegs plantebord« for utflytting av skogsplanter.

Høeg arbeidet frem vårt Trondheim-selskap til å bli det ledende innen elektrisitetsbransjen i det nordenfjellske Norge. Han var glad i mennesker og han var glad i naturen. Det første ga seg utslag i hans store vennekrets, og sin naturglede dyrket han fornemlig så ofte han fikk tid til det på sin eiendom Haukvang på Byåsen. Personlig er jeg ham stor takk skyldig både for faglig lærdom og samarbeide og for det personlige vennskap han tross aldersforskjell viste meg helt fra mine første år i Trondheim.

Jeg lyser fred over hans minne.

Maskinsjef Arild Hegstad

døde 10 juni i en alder av 74 år.

Hegstad begynte i vårt firma i 1941 og var i de siste 10 år ansatt ved vårt verksted som verktøyforvalter og verktøyreparatør. Etter at han ble pensjonist i 1953 fortsatte han med deltidarbeid og var ved verktøyavdelingen til i august 1956 da han måtte slutte på grunn av sykdom.

Hegstad var utdannet som sjømann og seilte i mange år som maskinist og maskinsjef. Like før siste verdenskrig måtte han på grunn av helbredshensyn forlate sjøen.

Hegstad hørte til de gamle, solide fagarbeidere som satte sin ære inn på at et arbeid skulle være bra, og han passet vårt verktøy-lager på den aller beste måte. Hegstad var videre av den mennesketype som var særdeles lett å samarbeide med og hadde et godt humør. I sine daglige gjøremål på verkstedet måtte han av og til si et »Pauli« ord til noen som var misfornøyd med verktøyet eller kom inn med ødelagt verktøy — på dette felt var han suverén, og alle visste jo han var chief.

På grunn av Hegstads mange gode menneskelige egenskaper og hans popularitet og ungdommelige humør er han savnet og hans minne vil leve lenge i Proton's Trondheims-avdeling.

Reidar Stokkan.

Kravene stiger

I spissartikkelen til nr. 1 av Proton Avisen i år, kommer Wigholm inn på misnøyen som et tidens tegn, og analogt med tuberkulose er den smittsom, snikende og langsomt drepende og tærer på virkelysten, på initiativet.

I et maskineri, stort eller lite, er hvert enkelt ledd viktig, uansett hvor lite det kan være, idet alle leddene er avhengige av hverandre og samarbeider om

oppgavene. Hvis derfor et ledd ikke funksjonerer tilfredsstillende, har dette innflytelse på hele maskineriet og kan i verste fall få de andre leddene til å stanse. Leddene må ettersees og smøres, noen må ha oftere ettersyn enn andre. Der hvor leddene er menneskelige individer, virker misnøyen og misunnelsen bremsende og forstyrrende. Det vil være naturlig å rydde dem av veien. Det kjedelige (i teknisk forstand) er at en utenforstående eller et annet ledd ikke kan gjøre så svært meget fra eller til. Det er leddet selv som må justere seg. Vi har derfor alle et stort ansvar.

Når misnøyen med arbeidet, lønnen eller omgivelsene har så lett for å komme inn i bildet, skyldes det den gode grobunn den finner i negativ kritikk.

Over alt hvor den får komme til er det fare for hele maskineriet. Kritikk kan være berettiget eller uberettiget, men det er bare en dom over negativ kritikk: Den er velværets, de byggende krefters og det enkelte individs største fiende. Den er nedbrytende. Den oppnår bare å skade medmennesker eller systemer. Den dreper humøret og er utjenlig for alle. Alle som deltar i den negative kritikken, hisser helt ubevisst seg selv og eventuelt andre opp. Dette reagerer kroppen på på samme måte som foran og under et slagsmål. Kjertlene utskiller unormale mengder hormoner og ikke minst magesyre. En er henfallen til nervøse lidelser, særlig magesår. Hva kan vi så gjøre for å bekjempe denne farlige prosessen?

Den negative kritikk støter vi på mange ganger daglig, både på og utenfor arbeidsplassen. For maskineriet spiller det ingen rolle hvor det er. I det ene øyeblikk er det vi selv, i neste øyeblikk vår nabo, vår kollega, som kommer med den. Der første vi må venne oss til er å reagere straks vi merker den. Jeg anbefaler passiv innsats til å begynne med. Denne går ut på å tie i stedet for å jatte med. Det kan kanskje virke uhøflig, men også i din egen interesse bør du overse det. Du er jo hyggelig og høflig ellers. Dessuten gir du ditt samtykke til kritikken ved å være »høflig«, og du må da være med å bære ansvaret for den disharmonien som sniker seg inn. Du har nemlig gitt misnøyen grobunn. Den har spredt seg. Det er det vi må unngå. Gjennom passiv innsats skaper du ødemark for misnøyen. Du gjør ditt til å smøre maskineriet. Du oppnår før det er gått lang tid at andre ikke bryr seg om å kritisere for kritikkens skyld. Senere vil jeg foreslå aktiv innsats.

Det betyr å gå inn for positiv kritikk. Den forutsetter at vi gjør vårt beste for å forstå problemene og at vi fremmer et positivt forslag.

Når du har sluttet med, og fått antipati mot den negative kritikken (det kan ta tid, men det vil lykkes), har du svekket misnøyens ødeleggende krefter i deg så meget at du vil gjøre innflytelse på de nærmeste ledd. Du vil føle du får mer ut av dagene og blir et mer effektivt ledd i maskineriet enn før. Du beviser at du er deg ditt store ansvar bevisst.

Vend deg derfor til å motarbeide negativ kritikk.

K. P.

Styrkning

Det er tilstrekkelig å styrke ethvert menneskes tro på at det er i stand til å yte noe utenom det vanlige, og det blir virkelig i stand til å gjøre det.

R. Schaller.

Rundt Troll- heimen

Protonlaget, med R. Stokkan i spissen, arrangerte helgetur for oss i P/T 15 og 16 juni med følgende rute: Trondheim — Surnadal — Todalen — Sunndalsøra — Oppdal — Trondheim. Folk som er lite granne kjent i geografien, vil vite at innenfor disse grenser ligger fjellområdet Trollheimen, delvis i Trøndelag og delvis i Møre.

Med 2 turbusser, den ene finere enn den andre, forlot vi byen lørdag ettermiddag i 14-tiden, etter at Normark's hadde inntatt sine plasser. I halygrått sommervær la vi avgårde, ca. 50 i tallet, noenlunde like mange av hvert kjønn. I den ene bussen var Stokkan reisefører, og bortsett fra hans stemmebåndskatarr, var man meget god. Etter en bitte liten stopp for trengende oppe på Rindalsskogen, kom vi ca. kl. 17 til Skei Hotell i Surnadal. På eget kostende kjøpte vi her litt ditt og datt for maven og den videre ferd. Nå var solen fremme for fullt, humøret var stadig stigende på naturlig grunnlag, og vi ga oss modig i vei med dagens siste etappe. Men lite visste vi hva vi gikk eller kjørte til. Stokkan hadde riktignok i kontortiden sendt ut en særmelding om flom i Todalen, og henstilte til sine tropper å stille i gummistøvler. Det

korrekte antrekk ville ha vært dykkerdrakt, men me om dette siden. Etter å ha passert over alle broer i Todalen og kjørt buss mellom disse, kom vi da i god behold til Talgø Møbelfabrikk. Lenger ville ikke bussene kjøre oss, og vi gikk over i lastebiler og andre mindre doninger. Ifra Talgø Møbelfabrikk og til gården Kårvatn, som var dagens mål, er det ca. 5 km. Tre av disse var vi motorisert, men hva vi var de 2 siste, vet jeg sannelig ikke. Vi både rodde, vasset, gikk og gikk, og endelig etter forente anstrengelser var vi alle velberget fremme. Hver forsommer er det flom på disse trakter, men i år var vannstanden særlig stor, etter det gårdens folk fortalte oss.

Det var ikke uten en viss spenning vi kom diltende inn på tunet til Gudmund Halle, eieren av Kårvatn gård. Hvordan ble det med husrom for oss i natt, så mange som vi var? Men enten dere tror det eller ei, ble vi innkvartert alle sammen, og såvidt jeg vet, uten at noen kom for nær hinannen. Og den maten vi fikk her! Bondekost av beste slag: rjomegraut, kjøtt, kaffe og kaker til kvelds, og frokosten søndag morgen var også i klasse 1.

I åpen båt.

Kontorsjefen »går i vannet«.

Hovedbygning, Kårvatn gård.

Kårvatn gård drives også som regulær turiststasjon i sesongen, og for folk som liker å gå i fjellet, vil jeg gjerne anbefale stedet på det sterkeste. Her er mat og fjell og frisk luft, og avkobling for bymannen i herlig natur. Men ikke bare det. Her er også usedvanlig hyggelige vertsfolk, som kjenner gården og ætten tilbake gjennom mange hundre år. Her er virkelig et miljø med rot i den gode gamle bondekulturen.

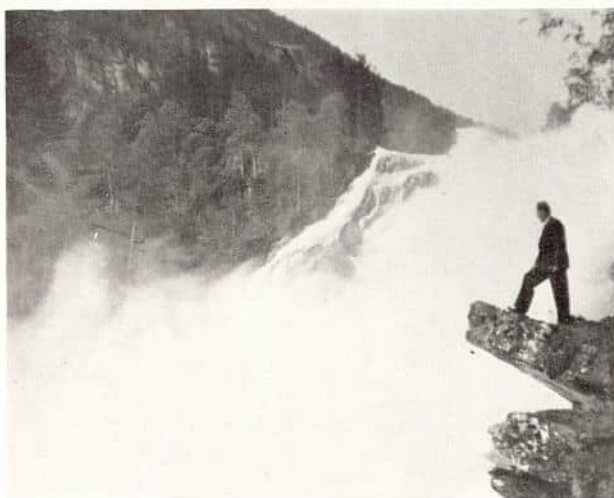
Søndagen kom med strålende sol. Kl. 11 forlot vi Kårvatn gård. Vannstanden var lavere den dagen, så vi ble hentet med biler. Ved Talgø Møbelfabrikk gjorde vi holdt, og spanderte en times tid på å bese fabrikkene. Her lages de fineste møbler i serier. Spesialitetene er soveværelser og bokreoler.

På Sunndalsøra fikk vi gå igjennom maskinsalen i Aura Kraftverk. Etterpå spiste vi på det berømte Sunnhalsheimen Hotell.

Hjemturen gikk ellers med liv og lyst, med sang og musikk av så å si samtlige i selskapet. Taktstokken ble selvsagt ført av Stokkan.

På Oppdal strakk vi bena litt før vi igjen gikk inn i bussene. Kl. 22 var vel de fleste hjemme hos seg selv. En i alle deler vel planlagt og vellykket tur var slutt.

O. H.

Vår »van(n)makt« er stor.

Elektrotekniker Sam Nilsen fylte 60 år den 2 oktober.

For i korthet å nevne Nilsens virke i den elektriske bransje, opplyses at han var utlært elektromontør i 1918. Han tok eksamen ved Trondheim Tekniske Skole i 1923. Autorisert installatør i Trondheim og Fjæremfossens forsyningsområde fra 1924 og drev egen installasjonsforretning til 1940. Han var i årene under krigen og frem til 1947 verkmester ved A/S Deselektro. Nilsen var så faglærer ved Strinda og Malvik Yrkesskole for den ekstraordinære yrkesopplæring av elektrikere. Denne avdeling ble nedlagt i 1951.

Fra juli 1951 har Nilsen vært ansatt i A/S Proton som montasjetekniker. I dette firma har Nilsen vært leder for flere og til dels store anlegg. Først 1/2 år ved A/S Sydvaranger, deretter i vel 3 1/2 år ved A/S Norsk Jernverk, Mo i Rana og er for tiden montasjeleder for et omfattende montasjearbeid som A/S Proton har for A/S Elektrokemisk aluminiumsindustri i Mosjøen.

Nilsen har en grundig og allsidig praksis i den elektriske bransje og er en fremragende fagmann. Han er også av den rolige og støye mennesketype som er meget lett å samarbeide med. Utenfor sitt yrke er Nilsen sportsfisker og friluftsmann.

Det må sies at Nilsen ikke bærer preg av å ha kommet opp i noen alder, og ingen skulle tro at papirene viser 2.10.98.

Vi er mange som stiller oss i gratulantenens rekke.

R. St.

Til redaksjonen

Vi protoner ute i provinsen beklager at avisen når oss for sent til å være med i kryssordkonkurransen. Dette oppveies i vesentlig grad av avisens lødige innhold som dog levner undring over at høytidelige handlinger skal foretas med »egg i hatten«.

Med arktisk hilsen
fra Mosjøen.

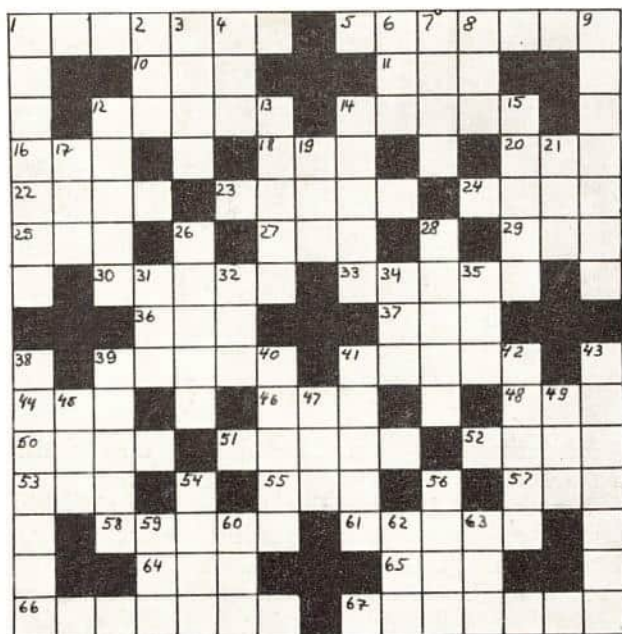
S. N.

Vi skal forsøke å forbedre oss i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Red.

Premie kryssord

Vannrett:

1. Slektning.
5. Nota.
10. Klok.
11. Smart.
12. Brette.
14. Stoff.
16. Kvinnenavn.
18. Rett.
20. Utmerket omv.
22. Fall.
23. Bok.
24. Tiltok.
25. Klage.
27. Fugl.
29. Adverb.
30. Kvinnenavn.
33. I skrivemaskinen.
36. Topp.
37. Bibelsk mannsnavn.
39. Drakk.
41. Lure.
44. Verktøy.
46. Bestemmelse.
48. Pronomen.
50. Rett.
51. Støtter kunsten.
52. Makte.
53. Bokstavn.
55. Eieform fork.
57. Adverbium.
58. og Pleti.
61. Bibelsk mannsnavn.
64. Istykker.
65. Instrument.
66. Øl.
67. Stengt.

Loddrett:

1. Ildsted.
2. Kvinne.
3. I kameraet.
4. Tone.
6. Haste opp.
7. Metall.
8. Har med radio.
9. Langs veiene.
12. Fange.
13. Terger.
14. Plagg.
15. Etterlate.
17. Del av elv.
19. Tre.
21. Ikke opp.
26. Falle.
28. Uenighet.
31. Vende.
32. Tall.
34. Mynt.
35. Tre.
38. Best om sommeren.
39. Var ikke Venus.
40. Klagesang.
41. Håndverker.
42. Mannsnavn.
43. Fangsten.
45. Jamre.
47. Ryke.
49. Adverbium.
54. Nektelse.
56. Skade.
59. Skade.
60. Runde.
62. Fjell.
63. Merke.

Løsningen sendes Wig. P/O merket »Kryssord« innen 25 januar 1958. På løsningsslippen skrives mest mulig nøyaktig forklaring til første bilde i fotospøken på side 51. Det er om å gjøre å få med flest mulige opplysninger.

På side 51 finner dere også løsningen av oppgaven i forrige nummer. Det er vel verd å legge merke til hvor langt Velo har drevet det når det gjelder løsningen til fotoppgaven. En skal være godt skodd for å slå ham.

Opplag: 1 100. Trykt 12/12-57 i A. W. Brøggers Boktr., Oslo.

Nye bøker til biblioteket

- DK 621.395 Martin Hebel: Das Fernmelderelais.
DK 621.391 Dipl.-ing. W. Schröter og H. Ritter: »Der praktische Schwachstrominstallateur«, Norges Handel. Del II. 1954.
- DK 621.396 Herbert G. Mende: Fernsehantennen-Praxis.
DK 621.396 Georg Rose: Formelsammlung für den
DK 658 Radio-Praktiker.
DK 061 Arnold Tustin: The Mechanism of Economic Systems.
- DK 603 Kåre Fasting: Trekk fra Sydvarangers historie 1906—1956
DK 41 Almar Næss: Teknisk Håndbok og oppslagsbok.
DK 539 Jenssen-Kulvik-Ramn: Lærebok i radio-teknikk.
DK 621.38 Wolfgang Finkelburg: Einführung in die Atomphysik.
DK 621.3 R. Kretzmann: Industrial Electronics Handbook.
DK 621.301 Franz Rudolf: Starkstromtechnik für die
DK 621.315 Praxis.
DK 62.001 VDE Vorschriften. 25. opplag. Bind III.
DK 621.887 Kungl. Vattenfallsstyrelsen: Teknisk Handbok för Eldistributionsanläggningar på landsbygden. 2 bind: Del 1 og del 2.
- DK 681.84 Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Forskningsråd 1946—1956.
DK 621.396 DIN normer-Taschenbuch 10: Schraubmuttern und Zubehör für Metrische Gewinde.
DK 621.374 G. Slot: Vom Mikrofon zum Ohr. Philips' Technische Bibliothek.
DK 05 Dipl.-ing. P. A. Neeteson: Elektronenröhren in der Impulstechnik.
DK 061 Ir. J. P. Heyboer: Senderröhren.
DK 621.315 Norsk Nautisk Almanakk og Sjøfartskalender 1957.
DK 061 På nordnorsk kjøp. Vesteraalens Dampskibsselskap gjennom 75 år.
DK 621.311 Norsk Elektroteknisk Forening og Norske Elektrisitetsverkers Forening: Overføring og fordeling av elektrisk kraft.
bind 1: Fellesforedragene
» 2: Industri-gruppens foredrag
» 3: Byelverk-gruppens foredrag
» 4: Landelverk-gruppens foredrag.
- DK 621.391 Norges Kommunalbank 1927—1952.
DK 621.311 Samkjøringen. Årsberetning 1955—1956.
DK 65 Karl Küpfmüller: Die Systemtheorie der elektrischen Nachrichtenübertragung.
DK 621.33 Moss Lysverkers historie.
DK 92 Egil Folkward: Produktions-teknisk rasjonalisering.
DK 621.3 Dr.-ing. Gerhard Wilke: Akkumulator-Triebwagen.
DK 621.300 R. Christiansen: Illustriert norsk næringsleksikon.
DK 629.12 AEG Hilfsbuch für elektrische Licht- und Kraftanlagen.
DK 621.396 Werner von Siemens Lebenserinnerungen.
DK 539 Kosack/Wangerin: Elektrotechnik auf Handelsschiffen.
DK 778 Dr. Reinhard Kretzmann: Handbuch der Industriellen Elektronik.
DK 05 Charles-Noel Martin: Atom, Verdens herre.
DK 539 Norsk Produktivitetsinstitutt: Filmer—Bildeband—Filmslynger.
DK 539 Norsk Tekstil- og Konfeksjonsindustri 1957—1958.
DK 603 Pascual Jordan: Atom und Weltall.
DK 603 Laura Fermi: Mein Mann und das Atom.
DK 778.5 Hütte II A. Maschinenbau Teil A.
DK 05 Hütte IV A. Starkstromtechnik-Lichttechnik.
M. Scharnberg: Kinoteknik.
Norske Forskningsinstitusjoner innen naturvidenskap og teknikk.